

13 JUL - PLANTAŽE a.d., Podgorica

Finansijski iskazi za 2020. godinu
u skladu sa računovodstvenim propisima
Crne Gore

i

Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 4
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)	5 - 6
Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)	7 - 8
Iskaz o promjenama na kapitalu	9
Iskaz o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske iskaze	11 - 38
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva 13 Jul - Plantaže, Podgorica

Izvještaj revizora o finansijskim iskazima

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Akcionarskog društva 13 Jul - Plantaže, Podgorica (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji (u daljem tekstu: bilans stanja) na dan 31. decembra 2020. godine i iskaz o ukupnom rezultatu (u daljem tekstu: bilans uspjeha), iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, osim za efekte pitanja navedenih u odjeljku *Osnove za mišljenje sa rezervom* našeg izvještaja, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2020. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama objelodanjenim u Napomeni 3. uz finansijske iskaze.

Osnove za mišljenje sa rezervom

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 7. uz finansijske iskaze, nekretnine, postrojenja i oprema na dan 31. decembra 2020. godine iznose EUR 72,355,159. Društvo nije izvršilo test obezvrjeđenja nekretnina, postrojenja i opreme na dan sastavljanja finansijskih iskaza u skladu sa zahtjevima MRS 36 "Umanjenje vrijednosti imovine". Imajući u vidu da je 2020. godinu obilježila globalna pandemija izazvana virusom Covid-19, koja je za posljedicu imala pad poslovne aktivnosti Društva, postoje indikatori da su nekretnine, postrojenja i oprema djelimično obezvrjeđeni. Društvo je u toku 2021. godine angažovalo nezavisnog procjenitelja radi procjene nekretnina, postrojenja i oprema, ali izvještaj nezavisnog procjenitelja do datuma našeg Izvještaja nije bio završen. Usled toga, nismo bili u mogućnosti da potvrdimo nadoknadivost iskazane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme, niti da kvantifikujemo potencijalne efekte odstupanja od navedenog standarda na finansijske iskaze Društva za 2020. godinu.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 9. uz finansijske iskaze, zalihe iskazane na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu od EUR 51,797,511 uključuju zalihe nedovršene proizvodnje u iznosu od EUR 42,360,925 i gotovih proizvoda u iznosu od EUR 5,771,048. Društvo nije izvršilo procjenu neto ostvarive vrijednosti zaliha na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a kako je to zahtijevano MRS 2 "Zalihe". S obzirom da je zbog efekata globalne krize izazvane virusom Covid-19 Društvo ostvarilo značajno niži nivo poslovnih aktivnosti u odnosu na prethodne godine, postoji mogućnost da je neto ostvariva vrijednost zaliha niža od cijene koštanja. Društvo je u toku 2021. godine angažovalo nezavisnog procjenitelja radi procjene zaliha, ali izvještaj nezavisnog procjenitelja do datuma našeg Izvještaja nije bio završen. Na osnovu raspoložive dokumentacije, nismo bili u mogućnosti da utvrdimo eventualni iznos neophodnih korekcija na priložene finansijske iskaze.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva 13 Jul - Plantaže, Podgorica

Izveštaj revizora o finansijskim iskazima (Nastavak)

Osnova za mišljenje sa rezervom (Nastavak)

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 11. uz finansijske iskaze, kratkoročni finansijski plasmani u iznosu od EUR 1,664,181 na dan 31. decembra 2020. godine uključuju potraživanja od povezanog privrednog društva (Plant-OMP d.o.o. Podgorica) u iznosu od EUR 1,504,828, koja u najvećoj mjeri predstavljaju ulaganja u osnovna sredstva (građevinske objekte i opremu). Društvo vodi sudski spor protiv OMP Engineering d.o.o. Podgorica (osnivača i vlasnika 50% Plant-OMP d.o.o. Podgorica). Ugovorom o poravnanju, zaključenom 23. aprila 2020. godine, Društvo i OMP Engineering d.o.o. Podgorica su se sporazumjeli da OMP Engineering d.o.o. Podgorica prenese na Društvo 50% vlasništva OMP Engineering-a d.o.o. Podgorica u Plant-OMP d.o.o. Podgorica. Na ime ispunjenja obaveza iz poravnanja Društvo će prenijeti pravo svojine na 37,000m² poljoprivrednog zemljišta i uplatiti OMP Engineering-u d.o.o. iznos od EUR 350,000. Takođe, na dan zaključenja pomenutog Ugovora o poravnanju Društvo i OMP Engineering-u d.o.o. su se sporazumjeli da povuku tužbene zahtjeve. Na osnovu prezentovane dokumentacije nismo bili u mogućnosti da utvrdimo potencijalne efekte obezvrjeđenja ovih kratkoročnih plasmana na priložene finansijske iskaze.

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe ("IESBA Kodeks") i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Materijalno značajna neizvjesnost koja se odnosi na stalnost poslovanja

Skrećemo pažnju na Napomenu 2.1. uz finansijske iskaze u kojoj je objelodanjeno da je Društvo ostvarilo gubitak nakon oporezivanja u iznosu od EUR 18,876,715 za godinu koja se završila na dan 31. decembar 2020. godine i ima nepokriveni gubitak na dan 31. decembar 2020. godine u ukupnom iznosu od EUR 8,376,943. U 2020. godini Društvo je ostvarilo značajno niži nivo poslovnih prihoda u odnosu na prethodnu godinu. Rukovodstvo Društva preuzima sve neophodne mjere kako bi obezbijedilo kontinuirano finansiranje i servisiranje postojećih obaveza. Pokrenuti su pregovori sa najvećim povjeriocima Društva o načinu plaćanja dospjelih obaveza i rukovodstvo Društva očekuje pozitivne ishode tih pregovora. Ovi događaji i uslovi, zajedno sa drugim pitanjima opisanim u Napomeni 2.1. ukazuju na postojanje materijalno značajne neizvjesnosti koja može da izazove značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi poslovanje po načelu stalnosti. Naše mišljenje ne sadrži rezervu po ovom pitanju.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima. Pored pitanja koja su opisana u odjeljku *Osnova za mišljenje sa rezervom* i *Materijalno značajna neizvjesnost koja se odnosi na stalnost poslovanja* odredili smo da nema drugih ključnih revizijskih pitanja koja će biti saopštena u našem izvještaju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva 13 Jul - Plantaže, Podgorica

Izveštaj revizora o finansijskim iskazima (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016), kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom obavljanja revizije.

Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljam revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva 13 Jul - Plantaže, Podgorica

Izveštaj revizora o finansijskim iskazima (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza (Nastavak)

- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i, gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u našem izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i tačnost priloženog godišnjeg Izveštaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu. U skladu sa Zakonom o reviziji, naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg Izveštaja menadžmenta Društva za 2020. godinu sa finansijskim iskazima za tu poslovnu godinu koji su bili predmet revizije. Naši postupci u tom pogledu su bili ograničeni samo na ocjenu usaglašenosti finansijskih informacija sadržanih u godišnjem Izveštaju menadžmenta sa revidiranim finansijskim iskazima.

Po našem mišljenju, finansijske informacije objelodanjene u godišnjem Izveštaju menadžmenta Društva za 2020. godinu usklađene su, po svim materijalno značajnim pitanjima, sa finansijskim iskazima Društva za 2020. godinu koji su bili predmet revizije i sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Milovan Popović.

Podgorica, 18. jun 2021. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine
 U EUR

	Napomena	2020.	2019.
Prihodi od prodaje - neto prihod	28	18,023,391	29,086,865
Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje		3,257,488	41,481
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		158,129	355,975
Ostali prihodi iz poslovanja		545,212	3,843,242
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	22	72,703	79,022
b) Ostali prihodi iz poslovanja	23	471,589	3,763,146
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine		920	1,075
Troškovi poslovanja		19,723,349	15,727,519
a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	24	8,056,418	9,505,062
b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	25	11,666,931	6,222,457
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	26	11,831,255	14,581,020
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi		7,417,729	8,987,112
b) Troškovi poreza i doprinosa		4,413,526	5,593,909
1/ Troškovi poreza		1,000,473	1,297,554
2/ Troškovi doprinosa za penzije			
3/ Troškovi doprinosa		3,413,053	4,296,355
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske)	27	177,934	203,546
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)		879	901
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)		177,055	202,646
Ostali rashodi iz poslovanja	27	6,946,534	1,414,341
POSLOVNI REZULTAT		(16,694,853)	1,401,137
Prihodi po osnovu učešća u kapitalu		-	141,568
Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		-	141,568
Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamata, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite)		34,281	49,382
Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od povezanih pravnih lica		34,281	49,382
Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite		85	2,306
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica		85	2,306
Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine		(668,826)	-
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine		(668,826)	-
Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite	28	1,639,906	1,124,489
Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima			
FINANSIJSKI REZULTAT		(2,274,365)	(931,233)

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine
 U EUR

	Napomena	2020.	2019.
Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja		(18,969,219)	469,904
PORESKI RASHOD PERIODA	20	(92,504)	313,492
Tekući porez na dobit			222,476
Odloženi poreski prihodi/(rashodi)		(92,504)	91,016
Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja		(18,876,715)	156,412
NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT		(18,876,715)	156,412
Osnovna zarada po akciji			
ZARADA PO AKCIJI			
Broj akcija			

Napomene na stranama od 11 do 38
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Priloženi finansijski iskazi su odobreni za izdavanje od strane Odbora direktora Društva na dan 28. maja 2021. godine i potpisani su u ime rukovodstva Društva od strane:

Lice odgovorno za sastavljanje
 Finansijskih iskaza

 Bojana Radinović Vučanić

Finansijski direktor

 Davorka Kodžulović

Izvršni direktor

 Miroslav Vuković

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (BILANS STANJA)

Na dan 31. decembra 2020. godine

U EUR

	<u>Napomena</u>	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
AKTIVA			
Neuplaćeni upisani kapital			
Stalna imovina		74,591,198	76,852,725
Nematerijalna ulaganja	6	13,837	15,602
Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja		13,837	15,602
Nekretnine, postrojenja i oprema	7	72,355,159	73,749,280
Zemljište i objekti		39,101,930	39,640,527
Postrojenja i oprema		13,123,860	13,295,903
Ostala ugrađena oprema, alati i oprema		18,957,301	18,533,143
Biološka sredstva	7	18,876,299	18,452,216
Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva		81,002	80,927
Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi		1,172,068	2,279,708
Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja	8	2,222,203	3,087,842
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		1,659,990	2,370,263
Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima		57,317	57,331
Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja		504,895	660,248
Odložena poreska sredstva		317,538	-
Obrtna sredstva		59,588,590	67,418,683
Zalihe	9	51,797,511	48,451,441
Zalihe materijala		3,665,538	3,583,252
Nedovršena proizvodnja		42,360,925	38,843,722
Gotovi proizvodi i roba		5,771,048	6,024,466
Dati avansi			
Kratkoročna potraživanja	10	5,969,561	15,737,450
Potraživanja od kupaca		2,874,749	12,747,730
Ostala potraživanja		3,094,812	2,989,721
Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost		54,640	-
Ostala nepomenuta potraživanja		3,040,172	2,989,721
Kratkoročni finansijski plasmani	11	1,664,181	1,607,620
Ostali kratkoročni finansijski plasmani		1,664,181	1,607,620
Gotovina na računima i u blagajni	12	157,338	1,622,172
Aktivna vremenska razgraničenja		26,702	981,177
UKUPNA AKTIVA		134,524,029	145,252,584

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (BILANS STANJA)

Na dan 31. decembra 2020. godine

U EUR

	Napomena	31.12.2020.	31.12.2019.
PASIVA			
Kapital	13	89,894,644	109,210,462
Osnovni kapital		91,653,589	91,653,589
Rezerve		6,617,997	7,057,100
Zakonske rezerve		3,564,446	3,564,446
Druge rezerve		2,843,576	3,282,679
Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata		215,738	215,738
Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata		(5,763)	(5,763)
Neraspoređeni dobitak ili gubitak		(8,376,943)	10,499,772
Neraspoređeni dobitak ranijih godina		10,499,772	10,343,360
Neraspoređeni dobitak tekuće godine		-	156,412
Gubitak		18,876,715	-
Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze		19,291,431	15,143,719
Dugoročna rezervisanja	14	3,720,363	335,374
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih		513,996	335,374
Ostala dugoročna rezervisanja		3,206,366	-
Dugoročne obaveze	15	15,571,069	14,808,344
Dugoročni krediti		15,362,992	13,240,840
Ostale dugoročne obaveze		208,077	1,567,504
Odložene poreske obaveze		2,736,550	2,511,516
Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze		22,444,548	18,221,210
Kratkoročna rezervisanja		1,775,394	-
Kratkoročne obaveze		20,669,153	18,221,210
Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	16	7,580,585	8,549,488
Obaveze prema dobavljačima	17	6,123,452	6,035,085
Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze		6,965,116	3,636,636
Ostale obaveze iz poslovanja	17	179,102	26,076
Ostale kratkoročne obaveze	18	6,500,245	3,100,299
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	19	244,501	287,785
Obaveze po osnovu poreza na dobit	19	41,269	222,476
Pasivna vremenska razgraničenja	18	156,856	165,678
UKUPNA PASIVA		134,524,029	145,252,584

Napomene na stranama od 11 do 38
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine

U EUR

Opis	Osnovni kapital	Rezerve	Revalorizacije rezerve	Neraspoređena dobit/Gubitak	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2019. godine	91,653,589	6,917,158	497,494	10,343,360	109,411,601
Neto promjene u 2019. godini	-	(70,033)	(287,519)	156,412	(201,139)
Stanje na dan 31. decembar 2019. godine	91,653,589	6,847,125	209,975	10,499,773	109,210,462
Stanje na dan 1. januar 2020. godine	91,653,589	6,847,125	209,975	10,499,722	109,210,462
Neto promjene u 2020. godini	-	(439,103)	-	(18,876,715)	(19,315,818)
Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	91,653,589	6,408,022	209,975	(8.376.993)	89,894,644

Napomene na stranama od 11 do 38
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O NOVČANIM TOKOVIMA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine

U EUR

	2020.	2019.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	27,054,655	33,933,611
Prodaja i primljeni avansi	26,515,971	31,777,351
Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	4	9
Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	538,680	2,156,258
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	28,401,663	33,455,762
Isplate dobavljačima i dati avansi	11,468,314	13,610,154
Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	13,976,649	16,179,681
Plaćene kamate	688,163	796,601
Porez na dobitak	-	208,747
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	2,268,536	2,660,579
Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	(1,347,008)	477,850
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	27,536	1,947,831
Primljene dividende	27,536	141,568
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	1,899,886	4,325,044
Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	1,878,886	4,303,544
Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	21,000	21,500
Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	(1,872,350)	(2,377,213)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	12,097,225	11,133,096
Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	12,097,225	11,133,096
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	10,342,700	8,751,400
Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	10,249,227	8,529,563
Finansijski lizing	93,322	176,418
Isplaćene dividende	150	45,420
Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	1,754,526	2,381,695
NETO TOK GOTOVINE	(1,464,833)	482,332
GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	1,622,172	1,139,839
GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	157,339	1,622,172

Napomene na stranama od 11 do 38
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine****Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno**

1. OPŠTE INFORMACIJE

Akcionarsko društvo „13. jul - Plantaže“ Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“) posluje pod ovim nazivom od 31. januara 2006. godine. Nastalo je nakon više transformacija Holding kompanije Agrokombinat „13. jul“ koja je osnovana 1963. godine.

Društvo je registrovano 14. avgusta 2002. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore („Službeni list CG“, br. 6/02, 17/07, 80/08, 40/10, 36/11 i 40/11) pod registarskim brojem 40000895.

Djelatnost Društva je proizvodnja, prerada i promet poljoprivrednih proizvoda, proizvodnja vina i žestokih pića, proizvodnja loznog i vodnog sadnog materijala, proizvodnja ribe i riblje mladi, ugostiteljstvo i trgovina.

Na dan 31. decembar 2020. godine Društvo ima 581 zaposlena radnika (31. decembar 2019. godine: 631 radnika).

Sjedište društva je u Podgorici, Put Radomira Ivanovića 2.

Akcije društva se kotiraju na Montenegroberzi.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA

Priloženi finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa važećim propisima u Crnoj Gori zasnovanim na Zakonu o računovodstvu („Službeni list CG“, br. 52/2016), odnosno u skladu sa relevantnim odlukama koje se odnose na primjenu MRS, odnosno MSFI u Crnoj Gori („Službeni list CG“, br. 69/2002). Shodno tome, MRS, odnosno MSFI su prvi put primijenjeni kao osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja u Crnoj Gori počev od 1. januara 2003. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Društva, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa konceptom istorijskog troška i načelom stalnosti poslovanja pravnog lica.

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima Društva iskazani su u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je euro (EUR).

Društvo je u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja primijenilo računovodstvene politike objelodanjene u daljem tekstu Napomene 3.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine****Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno**

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.1. Nastavak poslovanja**

Društvo je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine ostvarilo gubitak nakon oporezivanja u iznosu od EUR 18,876,715. Na dan 31. decembra 2020. godine obrtna sredstva Društva su veća od njegovih kratkoročnih obaveza za EUR 37,170,745.

Kako koncept nastavka poslovanja predstavlja sposobnost Društva da izmiruje svoje finansijske obaveze tokom perioda od najmanje sljedećih 12 mjeseci, u situaciji u kojoj u momentu izrade finansijskih iskaza je realno protekla polovina tog perioda, Rukovodstvo Društva je mišljenja da se Društvo suočava sa neizvjesnostima poslovanja u post-covid svijetu, čime dijeli sudbinu brojnih poslovnih subjekata koji posluju u okviru nacionalnih granica.

Naime, tokom prve polovine 2021. godine Društvo nije bilo u blokadi platnih računa tokom dužeg vremenskog perioda (posebno nije bilo u blokadi koja je mogla indicirati pokretanje stečajnog postupka protiv Društva). Blokade računa do kojih je periodično dolazilo prevazilažene su u roku od nekoliko dana, a blokade su bile vezane isključivo za par povjerilaca gdje su otvoreni sudski postupci.

U periodu od prvih 5 mjeseci 2021. godine, u odnosu na 2019. godinu, Društvo je ostvarilo 15% manje prihoda, dok u poređenju u odnosu na 2020. godinu, ostvareno je više od 50% prihoda. U međuvremenu, od ostvarenih prihoda, bez pomoći Države koja je najavljena i na kojoj se, prema dostupnim informacijama Rukovodstvu Društva intenzivno radi, Društvo je u potpunosti obezbijedilo uredne isplate zarada zaposlenima, plaćanje dospjelih obaveza, plaćanje obaveza prema dobavljačima, obezbjeđivanje robe, obezbjeđivanje enoloških, zaštitnih sredstava i đubriva i time obezbijedilo kontinuitet u poslovanju. Berba proizvoda je već počela uspješno, kao i njihova prodaja, a pripreme za berbu grožđa će početi ubrzo, jer je u dijelu proizvodnje i imanja sve pripremljeno za predstojeću sezonu.

Posljedično, proizvodni proces na imanjima i u industrijskim pogonima se odvijao bez zastoja, čime su stvorene pretpostavke za uspješnu berbu krajem ljeta, odnosno za nastavak poljoprivredno-industrijske proizvodnje. Društvo nije bilo suočeno sa štrajkovima, periodičnim prekidima procesa proizvodnje i slično. U kontinuitetu se i bez problema obezbjeđuje repromaterijal za pakovanje proizvoda, sa svim dobavljačima imamo odličnu saradnju, što dovoljno govori i o povjerenju, ali i o snazi i kapacitetu ovog Društva za dalje poslovanje.

Komercijalne aktivnosti su funkcionisale na način da su ostvareni efekti gotovinske realizacije koji značajno premašuju planirane, posebno ako se uzme u obzir poslovni plan.

Odnosi sa kreditorima su stabilni usljed moratorijuma i restrukturiranja izloženosti, na način da ne postoje indicije o potencijalnim izvršnim postupcima koji mogu biti vođeni na štetu Društva. Društvo planira da nakon izvršene reprocjene imovine, napravi novi kvalitetan dogovor sa kreditorima, a o čemu su već započeti procesi dogovora, sa značajnim razumijevanjem i najavljenom podrškom takvom pristupu od strane kreditora.

Isto tako, sa Upravom prihoda i Elektroprivredom Crne Gore, proces pregovora i način rješavanje modela plaćanja je u toku, a očekujemo i da, kako je to najavljeno, Država učestvuje u istima. Do sada, od strane ovih povjerilaca, nije bilo opstrukcija u radu niti su bilo kojim svojim aktom, dokumentom ili činjenjem doveli u pitanje rad Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.1. Nastavak poslovanja (Nastavak)**

Rukovodstvo Društva smatra da su aktivnosti koje se sprovode u Društvu upravo garancija više u pogledu obezbjeđivanja preduslova za kontinuirano poslovanje. Sama činjenica da je Društvo obezbijedilo proizvodnju za tekuću godinu je dovoljan argument koji ide u prilog navedenoj tvrdji. Reprocjena nepokretne imovine i zaliha (forenzika ukupne aktive), uspostavljanje revizionog odbora, unapređenje korporativnog poslovanja, digitalizacija i informatička transformacija Društva, skladan odnos sa većinom stakeholdera, poboljšanje percepcije transparentnosti rada Društva u javnosti itd. upravo ukazuju da su kritični momenti poslovanja Društva iza nas, odnosno da ne predstoje.

Zbog svega navedenog Rukovodstvo smatra da Društvo ima adekvatne resurse da nastavi sa poslovanjem u dogodnoj budućnosti. Shodno tome, priloženi finansijski iskazi Društva su pripremljeni po načelu stalnosti poslovanja.

2.2. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski iskazi Društva za 2020. godinu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni list CG", br. 52/2016), odnosno u skladu sa relevantnim odlukama koje se odnose na primjenu MRS, odnosno MSFI u Crnoj Gori ("Službeni list CG", br. 69/2002), a koji nisu bili predmet revizije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja su inicijalno priznata po nabavnoj vrijednosti. Naknadno vrednovanje nematerijalnih ulaganja izvršeno je po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvrijeđenja.

Korisni vijek nematerijalnih ulaganja je procijenjen kao određen.

Nematerijalna ulaganja sa određenim korisnim vijekom upotrebe se amortizuju i testiraju se na umanjenje vrijednosti kada god se jave indikatori da nematerijalno ulaganje može da bude obezvrijeđeno. Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se njihova nabavna vrijednost rasporedila tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja koji je 5 godina.

Dobici i gubici koji proističu iz rashodovanja ili prodaje nematerijalnih ulaganja se priznaju u bilansu uspjeha perioda kada je nematerijalno ulaganje rashodovano, odnosno prodato, i to u visini razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti sredstva.

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Stavke nekretnina, postrojenja i opreme, koje ispunjavaju uslove da budu priznate kao sredstvo, odmjeravaju se prilikom početnog priznavanja po svojoj nabavnoj vrijednosti, odnosno, cijeni koštanja.

Nabavna vrijednost uključuje izdatke koji se direktno pripisuju nabavci sredstava, što uključuje fakturna vrijednost (ne uključujući carinske dažbine i PDV), sve troškove koji se direktno pripisuju dovođenju sredstva na lokaciju i u stanje koje je neophodno da bi sredstvo moglo funkcionisati na način na koji rukovodstvo očekuje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema (Nastavak)**

Nakon početnog priznavanja kao sredstva, stavke nekretnina, postrojenja i opreme su odmjerena po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvrijeđenja.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano odmjeriti. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se isknižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Dobici i gubici koji proističu iz rashodovanja ili prodaje sredstva se priznaju u bilansu uspjeha perioda kada je sredstvo rashodovano, odnosno prodato, i to u visini razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti sredstva.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se njihova nabavna rasporedila tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

Korisni vijek upotrebe sredstva se revidira i po potrebi koriguje na datum svakog bilansa stanja.

3.3. Biološka sredstva

Biološka sredstva obuhvataju zasade vinove loze i bresaka, osnovno stado i ribe. Zbog nemogućnosti da se fer vrijednost ovih sredstava pouzdano odmjeri ova sredstva se iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupno obračunatu amortizaciju i ukupne gubitke zbog obezvrijeđenja.

Glavne grupe sredstava	Procijenjeni vijek trajanja	Stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
Građevinski objekti	33-100	1-3	5
Oprema	3-50	2-30	15 i 20
Zasadi vinove loze	13-59	1.7-7.5	15
Zasadi breskve	15-33	3-6.5	15
Osnovno stado	5-10	10-20	30

3.4. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica

Zavisna pravna lica predstavljaju ona pravna lica koja su pod kontrolom Društva, pri čemu se pod kontrolom podrazumijeva moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama pravnog lica sa ciljem ostvarenja koristi od njegovog poslovanja. Smatra se da kontrola postoji kada Društvo poseduje, direktno ili indirektno (preko drugih zavisnih pravnih lica) više od polovine prava glasa u drugom društvu.

Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica iskazana su po prvobitnoj vrijednosti ulaganja umanjenoj za eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvrijeđenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.5. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava**

Za sredstva koja imaju neodređen korisni vijek upotrebe i ne podliježu amortizaciji, provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se na godišnjem nivou. Za sredstva koja podliježu amortizaciji provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednosti u upotrebi, u zavisnosti koja od ovih vrijednosti je viša. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do umanjenja vrijednosti revidiraju se na svaki izvještajni datum zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrijednosti.

3.6. Finansijski instrumenti***Finansijska sredstva***

Društvo priznaje finansijska sredstva u svom bilansu stanja samo onda kada ono postane jedna od ugovornih strana u finansijskom instrumentu.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada je došlo do isteka ugovornog prava ili prenosa prava na prilive gotovine po osnovu tog sredstva, i kada je Društvo izvršilo prenos svih rizika i koristi koji proističu iz vlasništva nad finansijskim sredstvom.

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj i za direktno pripisive transakcione troškove (osim u slučaju kada se radi o finansijskim sredstvima koja se vrednuju po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, kada se transakcioni troškovi tretiraju kao rashodi perioda). Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Društvo obavezalo da će kupiti ili prodati sredstvo.

Finansijska sredstva Društva uključuju gotovinu, hartije od vrijednosti kojima se trguje, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovanja, date kredite i pozajmice, kao i učešća u kapitalu.

Naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije. Finansijska sredstva se klasifikuju u sledeće kategorije: finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, zajmovi i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

(a) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Izuzetno od opšteg pravila početnog priznavanja finansijskih sredstava, kratkoročna beskamatna potraživanja kod kojih je efekat diskontovanja nematerijalan, inicijalno se priznaju po originalnoj fakturnoj vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.6. Finansijski instrumenti (Nastavak)*****Finansijska sredstva (Nastavak)******(a) Zajmovi i potraživanja (Nastavak)***

Nakon inicijalnog priznavanja, zajmovi i potraživanja se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za obezvređenje.

U bilansu stanja Društva ova kategorija finansijskih sredstava obuhvata potraživanja od kupaca i druga potraživanja iz poslovanja, date kratkoročne pozajmice povezanim pravnim licima evidentiranim u okviru kratkoročnih finansijskih plasmana i date stambene kredite zaposlenima evidentiranim u okviru dugoročnih finansijskih plasmana.

Potraživanja od kupaca se evidentiraju po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti obezvrijeđenih potraživanja. Procjena ispravke vrijednosti potraživanja vrši se na osnovu starosne analize i istorijskog iskustva, i kada naplata cijelog ili dijela potraživanja više nije vjerovatna. Knjigovodstvena vrijednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru ostalih rashoda.

(b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju nederivatna sredstva koja su svrstana u ovu kategoriju ili nisu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se nakon inicijalnog priznavanja odmjeravaju po fer vrijednosti, pri čemu se nerealizovani dobiti i gubici prikazuju u okviru kapitala.

U bilansu stanja Društva ova kategorija finansijskih sredstava obuhvata učešća u kapitalu banaka i pravnih lica evidentiranim u okviru dugoročnih finansijskih plasmana.

Finansijske obaveze

Društvo priznaje finansijske obaveze u svom bilansu stanja samo onda kada ono postane jedna od ugovornih strana u finansijskom instrumentu.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, uvećanoj za direktno pripisive troškove transakcija. Izuzetno od opšteg pravila početnog priznavanja finansijskih obaveza, kratkoročne beskamratne obaveze kod kojih je efekat diskontovanja nematerijalan, inicijalno se priznaju po originalnoj fakturnoj vrijednosti.

Finansijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja kao i primljene kredite od banaka.

Finansijske obaveze Društva se, u smislu MRS 39 "Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje", klasifikuju kao zajmovi i krediti. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.6. Finansijski instrumenti (Nastavak)*****Finansijske obaveze (Nastavak)******(a) Krediti od banaka i dobavljača***

Primljeni krediti od banaka i dobavljača se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava (nominalnoj vrijednosti), a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope. Efekti primjenjivanja ugovorene umjesto efektivne kamatne stope kao što se zahtijeva u skladu MRS 39 "Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje" po procjeni rukovodstva Društva nemaju materijalno značajan efekat na finansijske izvještaje. Krediti su odobreni uz varijabilne kamatne stope, a unaprijed plaćene naknade za odobrene kredite razgraničavaju se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja kredita.

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva, odnosno u periodu do 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

(b) Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju po nominalnoj (fakturnoj) vrijednosti.

Finansijski instrumenti koji se ne vrednuju po fer vrijednosti

Finansijski instrumenti koji nisu vrednovani po fer vrijednosti uključuju: gotovinu i gotovinske ekvivalente, potraživanja iz poslovanja, obaveze prema dobavljačima, zajmove i kredite.

Zbog svog kratkoročnog karaktera, knjigovodstvena vrijednost gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja iz poslovanja, obaveza iz poslovanja, odgovara približno njihovoj fer vrijednosti.

3.7. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od nabavne vrijednosti, odnosno cijene koštanja i neto prodajne vrijednosti.

Nabavna vrijednost materijala i robe predstavlja vrijednost po fakturi dobavljača uvećanu za transportne i ostale zavisne troškove nabavke. Izlaz sa zaliha se utvrđuje metodom prosječne ponderisane cijene.

Cijena koštanja gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje obuhvata utrošene sirovine, ostale direktne troškove.

Neto prodajna vrijednost je procijenjena prodajna cijena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za procijenjene varijabilne troškove prodaje.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha materijala i robe u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost.

Zalihe robe u maloprodaji iskazuju se po prodajnoj cijeni u toku godine. Na kraju obračunskog perioda vrši se svođenje vrijednosti zaliha na nabavnu vrijednost putem alokacije realizovane razlike u cijeni i poreza na dodatu vrijednost, obračunatih na prosječnoj osnovi, na vrijednost zaliha u stanju na kraju godine i nabavnu vrijednost prodane robe.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Zakupi (Lizing)***Društvo kao zakupac**Finansijski zakup*

Zakup se klasifikuje kao finansijski zakup ako se njim suštinski prenose na zakupca svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom. Finansijski zakupi se kapitalizuje na početku zakupa po vrijednosti nižoj od fer vrijednosti zakupljenog sredstva i sadašnje vrijednosti minimalnih plaćanja zakupnine.

Svaka zakupnina se raspoređuje na obaveze i finansijske rashode kako bi se postigla konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Finansijski rashodi se priznaju u bilansu uspjeha perioda na koji se odnose. Zakupljena sredstva na bazi finansijskog zakupa amortizuju se u toku perioda kraćeg od korisnog vijeka trajanja sredstva ili perioda zakupa.

*Društvo kao zakupodavac**Operativni zakup*

Kada je sredstvo dato u operativni zakup, takvo sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva.

Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj osnovi u toku perioda trajanja zakupa.

3.9. Primanja zaposlenih*(a) Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje*

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je takođe, obavezno da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Kada su doprinosi jednom uplaćeni, Društvo nema nikakvih daljih obaveza u pogledu plaćanja. Doprinosi na teret poslodavca i na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

(b) Otpremnine

Društvo obezbeđuje otpremnine prilikom odlaska u penziju. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Obaveze po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju se procenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih, aktuara, primjenom metode projektovane kreditne jedinice. Aktuarski dobici i gubici koji proističu iz obračuna, evidentiraju se na teret ili u korist bilansa uspjeha perioda u kome su nastali.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.10. Priznavanje prihoda**

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti i kada je vjerovatno da će u budućnosti Društvo imati priliv ekonomskih koristi. Prihod se priznaje u visini fer vrijednosti primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku normalnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez poreza na dodatu vrijednost, povraćaja robe, rabata i popusta.

(a) Prihod od prodaje proizvoda i robe

Društvo prodaje proizvode od grožđa. Prihod od prodaje proizvoda od grožđa se priznaje kada Društvo proda proizvod kupcu. U maloprodaji se obično roba plaća gotovinom ili kreditnom karticom.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su suštinski svi rizici i koristi od vlasništva nad proizvodima i robom prešli na kupca.

(b) Prihod od prodaje usluga

Prihod od prodaje usluga se najvećim dijelom odnose na prihode ostvarene pružanjem ugostiteljskih usluga (hrane, pića i sl.) Društvo prodaje usluge hrane i pića u restoranima „Jezero“ i „13. Jul“.

Ove usluge se pružaju na bazi utrošenog vremena i materijala.

3.11. Tekući i odloženi porez**(a) Porez na dobit***Tekući porez*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Službeni list CG”, br. 80/2004, 40/2008, 86/2009, 40/2011, 14/2012 i 61/2013). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u izvještaju o ukupnom rezultatu uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjeње poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobit/(gubitak) izvještajnog perioda.

(b) Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih poslovnih rashoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI - UPRAVLJANJE RIZICIMA

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum. Upravljanje rizicima obavlja finansijska služba Društva u skladu sa politikama odobrenim od strane rukovodstva Društva.

4.1. Finansijski instrumenti po kategorijama

Kategorije finansijskih instrumenata, prema knjigovodstvenom stanju na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
<i>Finansijska sredstva</i>		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	157,338	1,622,172
Potraživanja i zajmovi	5,969,561	15,737,450
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2,222,202	3,087,842
	<u>8,349,101</u>	<u>20,447,464</u>
<i>Finansijske obaveze</i>		
Dugoročne i kratkoročne obaveze po kreditima	22,943,577	21,790,328
Obaveze iz poslovanja	6,302,554	6,061,162
	<u>29,246,131</u>	<u>27,851,490</u>

U 2020. i 2019. godini Društvo nije imalo derivatne finansijske instrumente.

4.2. Faktori finansijskog rizika**(a) Tržišni rizik**

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta biti promenljiva zbog promjena tržišnih cijena. Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika, kao što slijedi:

Rizik od promjene kursa stranih valuta

Rukovodstvo Društva smatra da Društvo nije značajno izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer najveći dio poslovnih transakcija obavlja u lokalnoj valuti EUR.

Rizik od promjene cijena

Društvo je izloženo riziku od promjena cijena vlasničkih hartija od vrijednosti s obzirom da posjeduje ulaganja klasifikovana u bilansu stanja kao raspoloživa za prodaju.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik Društva od promjena fer vrijednosti kamatnih stopa proističe prvenstveno iz obaveza po osnovu primljenih dugoročnih kredita od banaka. Krediti primljeni po fiksnim kamatnim stopama izlažu Društvo riziku promjene fer vrijednosti kamatnih stopa.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranje, prije svega za dugoročne obaveze budući da one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI - UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.2. Faktori finansijskog rizika (Nastavak)

(b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik finansijskog gubitka za Društvo ako druga ugovorna strana u finansijskom instrumentu ne ispuní svoje ugovorne obaveze. Kreditni rizik prevashodno proističe po osnovu potraživanja iz poslovanja.

Izloženost Društva kreditnom riziku po osnovu potraživanja iz poslovanja zavisi najviše od individualnih karakteristika svakog pojedinačnog kupca. Društvo nema značajne koncentracije kreditnog rizika jer učešće najvećeg pojedinačnog kupca ne prelazi 12% ukupnih prihoda od prodaje.

(c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo biti suočeno sa poteškoćama u izmirivanju svojih finansijskih obaveza. Društvo upravlja svojom likvidnošću sa ciljem da, koliko je to moguće, uvijek ima dovoljno sredstava da izmiri svoje dospjele obaveze, bez neprihvatljivih gubitaka i ugrožavanja svoje reputacije.

Planiranje novčanog toka vrši se na nivou poslovnih aktivnosti Društva i zbirno za Društvo kao cjelinu. Finansije Društva nadziru planiranje likvidnosti u pogledu zahtjeva Društva da bi se obezbijedilo da Društvo uvijek ima dovoljno gotovine da podmiri poslovne potrebe kao i da ima slobodnog prostora u svojim nepovučanim kreditnim aranžmanima.

Društvo raspolaže dovoljnim iznosom visokolikvidnih sredstava (gotovina i gotovinski ekvivalenti), kao i kontinuiranim prilivom novčanih sredstava od realizacije roba i usluga, koji mu omogućavaju da svoje obaveze izmiruje u roku dospijeca. Društvo ne koristi finansijske derivate.

Sledeća tabela predstavlja analizu finansijskih obaveza Društva prema ugovorenim uslovima plaćanja, koji su određeni na osnovu preostalog perioda na dan izveštavanja u odnosu na ugovoreni rok dospijeca i zasnovani su na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplata (salda koja dospijevaju na naplatu u roku od 12 mjeseci jednaka su njihovim knjigovodstvenim iznosima, budući da efekat diskontovanja nije materijalno značajan):

	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 2 godine	Od 2 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2019. godine						
Obaveze po osnovu kredita	2,460,764	5,155,164	9,693,447	4,289,569	191,389	21,790,328
Obaveze iz poslovanja	2,377,833	3,683,328	-	-	-	6,061,161
Ostale kratkoročne obaveze	3,265,976	-	-	-	-	3,265,976
Ukupno	8,104,573	8,838,492	9,693,447	4,289,569	191,389	31,117,465
31. decembar 2020. godine						
Obaveze po osnovu kredita	2,276,516	4,678,941	8,866,420	5,970,046	1,151,654	22,943,577
Obaveze iz poslovanja	3,485,861	2,816,693	-	-	-	6,302,554
Ostale kratkoročne obaveze	3,363,636	-	-	-	-	3,363,636
Ukupno	9,126,013	7,495,634	8,866,420	5,970,046	1,151,654	32,609,767

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI - UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.3. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi vlasnicima kapitala obezbijedilo povraćaj (profit), a koristi ostalim zainteresovanim stranama, kao i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Društvo može da izvrši korekciju isplata dobiti, vrati kapital vlasnicima kapitala, poveća kapital, ili, pak, može da proda sredstva kako bi smanjila dugove.

Društvo nema posebne eksterne zahtjeve u vezi sa kapitalom (npr. zakonske itd.).

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Ovaj koeficijent se izračunava iz odnosa neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala. Neto dugovanje se dobija kada se ukupni krediti (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupni kapital se dobija kada se na kapital, iskazan u bilansu stanja, doda neto dugovanje.

Na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što slijedi:

	2020.	2019.
Obaveze po kreditima - ukupno (Napomene 15 i 16)	22,943,577	21,790,328
Minus: Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 12)	157,338	1,622,172
Neto dugovanja	23,100,915	20,168,156
Ukupni kapital	89,802,140	109,210,462
Kapital - ukupno	112,903,055	129,378,618
Koeficijent zaduženosti	20.46%	15.58%

* *Neto dugovanje se dobija kada se ukupne obaveze po kreditima (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u obrascu Bilans stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente.*

** *Ukupan kapital se dobija kao zbir kapitala iskazanog u obrascu Bilans stanja i neto dugovanja.*

Koeficijenta zaduženosti u 2020. godini porastao je za 4,88% u odnosu na predhodnu godinu je: povećanja obaveza po kreditima u 2020. godini namjenjenim za investicije u novu opremu i nove objekte, kao i smanjenja kapitala po osnovu gubitaka ostvarenih u 2020 godini.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Računovodstvene procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Društvo pravi procjene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procjene će, po definiciji, rijetko biti jednake ostvarenim rezultatima.

Korisni vijek upotrebe nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme

Nematerijalna ulaganja i nekretnine, postrojenja i oprema se amortizuju tokom njihovog korisnog vijeka upotrebe. Korisni vijek upotrebe se zasniva na procjeni dužine perioda u kome će sredstvo generisati prihode. Procjenu periodično vrši Rukovodstvo Društva i vrši odgovarajuće izmjene, ukoliko se za tim javi potreba. Promjene u procjenama mogu da dovedu do značajnih promjena u sadašnjoj vrijednosti i iznosima koji su evidentirani u bilansu uspjeha u određenim periodima.

Obezvrijeđenje nefinansijske imovine

Na dan izvještavanja, rukovodstvo Društva analizira vrijednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja i nekretnine, postrojenja i oprema Društva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja.

Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti. Razmatranje obezvrijeđenja zahtjeva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

Obezvrijeđenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Društvo obračunava obezvrijeđenje sumnjivih potraživanja na osnovu procijenjenih gubitaka koji nastaju jer korisnici usluga i ostali dužnici nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvrijeđivanja za sumnjiva potraživanja, Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom, bonitet kupaca i promjene u uslovima plaćanja. Ovo zahtjeva procjene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini.

Stvarni nivo potraživanja koja su naplaćena može da se razlikuje od procijenjenih nivoa naplate, što može pozitivno ili negativno da se odrazi na rezultate poslovanja.

Rezervisanja po osnovu otpremnina

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova utvrđuju se primjenom aktuarske procjene. Aktuarska procjena uključuje procjenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i budućih povećanja naknade po odlasku u penziju. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvjesnosti utiču na ishod procjene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. NEMATERIJALNA IMOVINA

	<u>Nematerijalna ulaganja</u>
Nabavna vrijednost	
Stanje na početku 2020. godine	209,265
Povećanje u toku 2020. godine	6,361
Otuđenja i rashodovanja	
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	<u>215,616</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje na početku 2020. godine	193,662
Otuđenja i rashodovanja	
Amortizacija za tekuću godinu	8,116
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	<u>201,779</u>
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2020. godine	<u>13,837</u>
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2019. godine	<u>15,602</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

7. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Višegodišnji zasadi	Osnovno stado	NPO u pripremi	Avansi za NPO	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje na dan								
1. januara 2019. godine	20,731,765	29,538,570	46,259,902	40,017,714	19,976	3,172,199	1,235,283	140,975,409
Nabavke	1,399,291	1,485,014	2,489,496	1,441,560	174	2,588,920	265,064	9,669,519
Otuđenja i rashodovanja	(13,641)	(30,486)	(465,582)	(880,086)	(2,400)	(3,881,908)	(1,099,849)	(6,373,952)
Stanje na dan								
31. decembra 2019. godine	22,117,415	30,993,098	48,283,816	40,579,188	17,750	1,879,211	400,497	144,270,976
Nabavke	-	-	-	-	-	(757,143)	(350,497)	(1,107,640)
Prenos sa investicija u toku	-	425,582	1,442,123	1,272,669	41	-	-	3,140,415
Otuđenja i rashodovanja	-	(595,072)	(128,005)	-	(2,550)	-	-	(725,627)
Stanje na dan								
31. decembra 2020. godine	22,117,415	30,823,608	49,597,936	41,857,732	15,241	1,122,068	50,000	145,584,000
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI								
Stanje na dan								
1. januara 2019. godine	-	12,937,316	33,838,454	21,902,164	14,556	-	-	68,692,490
Amortizacija (Napomena 25)	-	544,053	1,495,614	884,506	638	-	-	2,924,812
Otuđenje i rashodovanje	-	(11,384)	(426,954)	(656,574)	(693)	-	-	(1,095,606)
Stanje na dan								
31. decembra 2019. godine	-	13,469,986	34,907,113	22,130,095	14,501	-	-	70,521,695
Amortizacija (Napomena 25)	-	579,954	1,603,987	846,552	602	-	-	3,031,095
Otuđenja i rashodovanja	-	(210,848)	(118,026)	-	(1,078)	-	-	(329,952)
Stanje na dan								
31. decembra 2020. godine	22,117,415	13,839,092	36,393,074	22,976,645	14,025	1,122,068	-	73,222,836
NEOTPISANA VRIJEDNOST:								
- 31. decembra 2020. godine	22,117,415	16,984,516	13,204,861	18,875,083	1,216	1,122,068	50,000	72,355,158
- 31. decembra 2019. godine	22,117,415	17,523,112	13,376,703	18,449,093	3,249	1,879,211	400,497	73,749,280

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

7. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (Nastavak)

Kredit kod banaka su osigurani založnim pravom na zemljištu i i građevinskim objektima čija je sadašnja vrijednost na dan 31. decembra 2020. godine iznosila EUR 51,123,660. Od čega je zemljište EUR 36,172,980€, građevinski objekti EUR 14,950,686.

Oprema koju je Društvo uzelo u finansijski zakup obuhvataju sledeće:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Nabavna vrijednost	208,077	283,940
Akumulirana ispravka vrijednosti	-	-
Neotpisana vrijednost na dan 31. decembra	<u>208,077</u>	<u>283,940</u>

Nabavna vrijednost potpuno otpisanih nekretnina, postrojenja i opreme koju Društvo koristi u svom poslovanju na dan 31. decembra 2020. godine iznosila je EUR 35,784,206 i odnosi se na zasade u iznosu od EUR 13,451,932 i opremu u iznosu od EUR 22,332,274. Rukovodstvo Društva smatra da stavke osnovnih sredstava na dan 31. decembra 2020. godine nisu obezvređene, u toku revizije započeta je procijena istih.

Društvo je u svojim poslovnim knjigama uključilo zemljišta za koja ima pravo korišćenja. Članovima 419 i 420 Zakona o svojinsko pravnim odnosima ("Službeni list Crne Gore", br. 19/2009) predviđena je transformacija zemljišta iz prava „korišćenja“ u pravo „svojine“. Taj postupak je u toku i dok se ne donese Rješenje nadležnih organa o transformaciji, nije moguće izvršiti definitivno razgraničenje vlasništva.

8. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	2,304,796	2,305,193
Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica	73,126	114,190
Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i druge hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	8,211	8,211
Ostali dugoročni finansijski plasmani	504,895	660,248
Ispravka vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana	(668,826)	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>2,222,202</u>	<u>3,087,842</u>

Ostali dugoročni finansijski plasmani odnosi se na prodaju zemljišta, sa rokom otplate na pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

8. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (Nastavak)

Učešća u kapitalu

(i) Ulaganja u kapital zavisnih pravnih lica

Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica odnose se na udjele u sledećim društvima:

Naziv i sjedište	2020.	Učešće u %
13. Jul d.o.o. Beograd	2,275,863	100.00
Ispravka učešća u kapitalu	(668,826)	
13. Jul d.o.o. Sarajevo	29,330	100.00
Stanje na dan 31. decembra	1,636,367	

(ii) Ulaganja u kapital pridruženih pravnih lica

Učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica odnose se na:

Naziv i sjedište	2020.	Učešće u %
Fabrika briketa Plant- OMP d.o.o. Podgorica	24,020	50.00
Monteatria UK Limited, London	36,911	33.33
Recomont d.o.o. Podgorica	12,195	20.00
Stanje na dan 31. decembra	73,126	

(iii) Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i druge hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Naziv i sjedište	2020.	Učešće %
Lovćen osiguranje a.d. Podgorica	8,211	0.12
Stanje na dan 31. decembra	8,211	

Ulaganjima Društva u kapital drugih pravnih lica trguje se javno na Montenegroberzi.

Fer vrijednost ostalih ulaganja kojima se trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se na osnovu tekuće tržišne vrijednosti u momentu zaključenja poslovanja na dan 31. decembra 2020. godine.

Ni jednom finansijskom sredstvu nije prošao rok za naplatu niti mu je vrijednost umanjena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

9. ZALIHE

	2020.	2019.
Materijal i sirovine	2,827,763	2,834,490
Rezervni dijelovi	654,379	568,037
Alat i inventar	183,396	180,724
Nedovršena proizvodnja	42,360,925	38,843,722
Gotovi proizvodi	5,682,902	5,942,617
Obračun nabavke robe	6,368	-
Roba u prometu na malo	81,778	81,849
Stanje na dan 31. decembra	51,797,511	48,451,441

Povećanje/(smanjenje) vrijednosti nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda iskazuje se u okviru poslovnih rashoda u bilansu uspjeha.

Povećanje/(smanjenje) vrijednosti gotovih proizvoda iskazuje se u okviru poslovnih rashoda u bilansu uspjeha.

10. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	2020.	2019.
Potraživanja od kupaca		
Kupci u zemlji	5,296,604	5,821,759
Kupci u inostranstvu	999,061	8,742,332
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>	<i>(3,393,916)</i>	<i>(1,816,362)</i>
	2,874,749	12,747,730
Ostala nepomenuta potraživanja		
Potraživanja od zaposlenih	1,996,600	2,449,188
Potraživanja od državnih organa i organizacija	559,848	523,244
Ostala potraživanja	511,364	17,289
Stanje na dan 31. decembra	5,969,561	15,737,450

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja po osnovu prodaje klasifikovanih kao Potraživanja, odgovara njihovoj fer vrijednosti.

Društvo nema nikakva obezbjeđenja potraživanja po osnovu prodaje.

Na dan 31. decembra 2020. godine, potraživanja od prodaje u iznosu od EUR 2,883,104 su dospjela ali nisu obezvrijeđena. Navedena potraživanja se odnose na kupce koji do sada nisu imala problema u naplati.

Starosna analiza ovih potraživanja je bila sledeća:

	2020.	2019.
Do 3 mjeseca	2,674,297	4,357,743
Od 3 do 6 mjeseci	67,390	413,492
Od 6 do 12 mjeseci	141,416	3,655,783
Stanje na dan 31. decembra	2,883,104	8,427,018

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

10. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2020. godine, potraživanja od prodaje u iznosu od EUR 3,393,916 su dospjela i obezvrijeđena u potpunosti.

Promjene na računu ispravke vrijednosti potraživanja su:

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Stanje na dan 1. januara	1,816,362	1,948,255
Dodatna ispravka vrijednosti	1,675,821	39,456
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	(82,562)	(127,493)
Naplaćena ispravljena potraživanja	(15,704)	(43,856)
Stanje na dan 31. decembra	<u>3,393,916</u>	<u>1,816,362</u>

Formiranje i ukidanje ispravke vrijednosti potraživanja iskazuje se u okviru "Ostalih rashoda/ostalih prihoda" u bilansu uspjeha (Napomena 28). Iznosi knjiženi u korist ispravke vrijednosti isknižavaju se kada se ne očekuje da će biti naplaćeni.

Ostale pozicije unutar potraživanja od prodaje ne sadrže obezvrijeđena sredstva.

11. OSTALI KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Kratkoročni potraživanja po osnovu pozajmica	1,664,181	1,607,620
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,664,181</u>	<u>1,607,620</u>

Na dan 31. decembra 2020. godine Društvo je na poziciji kratkoročnih finansijskih plasmana iskazalo potraživanje od povezanog pravnog lica Fabrike za proizvodnju briketa Plant-OMP d.o.o. Podgorica u iznosu od EUR 1,504,828. Društvo je po osnovu Ugovora o kreditu br. 101-2396/2 od 28. jula 2011. godine i Ugovora o kreditu 101-877/2 od 05. maja 2011. godine između Plant-OMP d.o.o. i Hipotekarne banke a.d. Podgorica bilo jamac povezanom pravnom licu Plant-OMP d.o.o. i po dospelju obaveza po pomenutim ugovorima izvršilo plaćanje u ime i za račun Plant-OMP d.o.o. i po tom osnovu formiralo kratkoročne finansijske plasmane.

12. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Tekući (poslovni) računi	47,719	622,084
Blagajna	8,341	14,241
Devizni račun	101,278	985,846
Devizna blagajna	-	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>157,338</u>	<u>1,622,172</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

13. KAPITAL

	2020.	2019.
Osnovni (akcijski) kapital	91,653,589	91,653,589
Zakonske rezerve	3,564,446	3,564,446
Statutarne rezerve	2,843,576	3,282,679
Revalorizacije rezerve	215,738	215,738
Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	-	-
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(5,763)	(5,763)
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	10,499,772	10,343,360
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	-	156,412
Gubitak tekuće godine	(18,876,715)	-
Stanje na dan 31. decembra	89,894,644	109,210,461

(a) Osnovni kapital

Prema izvodu iz Centralno kliriškog depozitarnog društva na dan 31. decembra 2020. godine, učešće akcionara u akcijskom kapitalu Društva je sljedeće:

Akcionar	Iznos akcijskog kapitala	Broj akcija	% učešća u akcionarskom kapitalu
Investiciono-razvojni fond			
Crne Gore	20,372,539	39,844,589	22.23
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	19,701,015	38,531,225	21.50
Zavod za zapošljavanje Crne Gore	7,817,625	15,289,703	8.53
Vlada Crne Gore	3,361,148	6,573,730	3.67
Societe Generale Montenegro	8,458,570	16,543,262	9.23
Investicioni fondovi	2,542,355	4,972,335	2.77
Fizička lica	24,924,700	48,747,702	27.19
Kastodi računi	3,690,148	7,217,188	4.03
Ostala pravna lica	785,489	1,536,259	0.86
Ukupno	91,653,589	179,255,993	100.00

Kapital Društva sa stanjem na dan 31. decembar 2020. godine iznosi EUR 91,653,589 i čini ga 179,255,993 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 0.5113. Na dan 31. decembra 2019. godine akcijski kapital Društva je iznosio EUR 91,653,589.

(b) Revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti

Nerealizovani gubici se odnose na smanjenje vrijednosti akcija Lovćen osiguranja sa EUR 26.00 koliko je iznosila na 31. decembar 2019. godine na EUR 21.00 koliko je iznosila na 31. decembar 2020 godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

14. DUGOROČNA REZERVISANJA

	2020.	2019.
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	513,996	335,374
Ostala dugoročna rezervisanja		
Rezervisanje za sudske sporove	2,632,090	-
Rezervisanja za porez na imovinu	574,276	-
	3,206,366	-
Stanje na dan 31. decembra	3,720,362	335,374

15. DUGOROČNE OBAVEZE

	2020.	2019.
Dugoročni krediti	20,972,288	18,918,670
Obaveze po osnovu Reprograma poreskog duga	-	2,130,469
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	337,310	283,940
Svega dugoročne obaveze	21,309,599	21,333,079
Minus: Dio dugoročnih obaveza koji dospijeva do jedne godine (Napomena 16)	(5,738,530)	(6,524,735)
Stanje na dan 31. decembra	15,571,069	14,808,344

(i) Dugoročni krediti

Dospijeće dugoročnih kredita:

	2020.	2019.
Između 1 i 2 godine	13,545,361	14,437,712
Između 2 i 5 godine	5,970,046	4,289,569
Preko 5 godina	1,151,654	191,389
Stanje na dan 31. decembra	20,972,288	18,918,670

Kreditni od banaka obezbijeđeni su založnim pravom na zemljište i građevinske objekte Društva (Napomena 7).

Kreditni od banaka dospijevaju do 2028. godine i uz prosječnu kamatnu stopu od 4,83% godišnje.

(ii) Obaveze po osnovu finansijskog lizinga

Obaveza po osnovu finansijskog lizinga je efektivno osigurana kao pravo da zakupljno sredstvo bude vraćeno zakupodavcu u slučaju da zakupac ne ispuni obavezu.

Obaveza po osnovu finansijskog zakupa se otplaćuje na period od 48 mjeseci i uz kamatnu stopu od 4.5% Kao sredstvo obezbjeđenja urednog izmirenja obaveza po osnovu finansijskog zakupa, Društvo je dalo mjenice.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

16. OBAVEZE PO OSNOVU KREDITA OD KREDITNIH INSTITUCIJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Kratkoročni krediti u zemlji	492,055	494,754
Dio dugoročnih obaveza koje dospijevaju do jedne godine (Napomena 15)	5,738,530	6,524,735
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	<u>1,350,000</u>	<u>1,530,000</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>7,580,585</u>	<u>8,549,488</u>

Kreditni u zemlji se odnose na obaveze po osnovu kratkoročnih kredita odobrenih od strane komercijalnih banaka. Krediti su odobreni uz prosječnu kamatnu stopu od 3,9% godišnje i obezbijeđeni su blanko mjenicama Društva.

17. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Dobavljači u zemlji	2,979,272	2,958,840
Dobavljači u inostranstvu	3,144,180	3,076,245
Ostale obaveze iz poslovanja	<u>179,102</u>	<u>26,076</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>6,302,554</u>	<u>6,061,161</u>

Obaveze prema dobavljačima ne nose kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 0 do 180 dana.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrijednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrijednost na dan bilansa stanja.

18. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	411,272	507,589
Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	1,004,931	242,201
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	2,597,682	650,553
Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1,098,509	371,678
Obaveze po osnovu kamata	71,720	32,783
Obaveze za dividende	1,137,831	1,110,445
Obaveze za učešće u dobitku	178,300	185,050
Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	<u>156,856</u>	<u>165,678</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>6,657,101</u>	<u>3,265,976</u>

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrijednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrijednosti na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

19. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VRIJEDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA I OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DOBIT

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Obaveze po osnovu poreza na dobit	145,736	332,300
Obaveze za porez na dodatu vrijednost	-	73,093
Obaveze za akcize	139,552	104,090
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	482	778
Stanje na dan 31. decembra	<u>285,770</u>	<u>510,261</u>

20. POREZ NA DOBIT**Poreski rashod perioda**

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Dobit poslovne godine	-	469,904
Gubitak poslovne godine	18,969,219	-
<i>Usklađivanja rashoda</i>		
Troškovi amortizacije iskazani u bilansu uspjeha	3,039,211	2,932,582
Troškovi amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe	(4,390,615)	(4,454,341)
Kamata za neblagovremeno plaćene poreze i doprinose	13,460	14,817
Novčane kazne i penali		6,512
Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi uslijed tehnološkog viška i ostalih isplata nakanda prilikom prestanka radnog odnosa, koji nisu isplaćeni u poreskom periodu (član 11a Zakona)	5,639,794	1,336,178
Iznos izdatka isplaćen fizičkim licima za zdravstvene, socijalne, obrazovne isl.	33,295	26,930
Otpisana sumnjiva potraživanja koja se ne priznaju u poreske svrhe	1,573,740	27,664
Kamata za neblagovremene plaćanje poreza i doprinosa		
<i>Usklađivanje prihoda</i>		
Iznos kamata između povezanih lica	731	959
Prihod od naplaćenih potraživanja	(15,704)	(42,893)
Kapitalni dobici	-	2,613,519
Prihod od dividende	-	(141,568)
Poreska osnovica	-	<u>2,471,951</u>
Stopa poreza na dobit	<u>9%</u>	<u>9%</u>
Tekući porez	<u>-</u>	<u>222,475</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

21. PRIHODI OD PRODAJE - NETO PRIHOD

	2020.	2019.
Flaširana roba	14,710,101	25,555,263
Rinfuz	-	840,718
Breskva	616,176	239,674
Grožđe	1,441,334	779,310
Riba	305,190	273,280
Ugostiteljske usluge	789,549	1,241,213
Ostalo	161,042	513,380
Ukupno	18,023,391	29,442,840

22. OSTALI PRIHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA

Ostali poslovni prihodi u iznosu od EUR 72,703 (2019: EUR 79,022) se većinom odnose na prihode od zakupnina.

23. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

	2020.	2019.
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	159,728	2,613,519
Dobici od prodaje učešća i HOV	-	679,328
Viškovi	23,286	41,085
Naplaćena otpisana potraživanja	15,704	43,856
Ostali vanredni prihodi	7,088	65,328
Prihodi od refundacije bolovanja	118,578	175,491
Prihodi iz ranijih godina	11,325	14,226
Prihodi od smanjenja obaveza	135,879	131,387
Ukupno	471,589	3,764,221

24. TROŠKOVI POSLOVANJA

	2020.	2019.
Nabavna vrijednost prodate robe	338,558	437,999
Troškovi materijala		
Troškovi osnovnog materijala	258,877	7,455,726
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	6,206,439	277,340
Troškovi goriva i energije	1,252,544	1,333,997
Ukupno	8,056,418	9,505,062

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

25. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

	2020.	2019.
Troškovi amortizacije i rezervisanja		
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja (Napomena 6)	8,116	3,644
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (Napomena 7)	3,031,095	2,928,939
Troškovi rezervisanja otpremnine	484	239,423
Troškovi naknade zaposlenima - limiti	2,101,083	-
Rezervisanje za sudske sporove	2,632,090	-
Rezervisanje poreza na imovinu	574,276	-
Ukupno troškovi amortizacije i rezervisanja	8,347,144	3,172,006
Ostali poslovni rashodi		
Troškovi usluga na izradi učinaka	11,151	-
Troškovi transportnih usluga	200,265	497,168
Troškovi usluga održavanja	128,695	108,880
Troškovi zakupnina	63,016	70,261
Troškovi sajmovi	16,500	10,757
Troškovi reklame i propagande	669,671	635,600
Troškovi neproizvodnih usluga	953,154	880,395
Troškovi reprezentacije	75,591	110,802
Troškovi premija osiguranja	29,957	34,507
Troškovi platnog prometa	113,172	124,522
Troškovi članarina	6,014	9,533
Ostali poslovni rashodi	847,135	325,450
Ostali nematerijalni troškovi	205,467	242,576
Ukupno ostali poslovni rashodi	3,319,788	3,050,451
Ukupno	11,666,931	6,222,457

Ostali poslovni rashodi odnose se na porez na imovinu, troškove špedicije, carinskog posredovanja.

Ostali nematerijalni troškovi odnose na takse za radnu snagu i ostale takse.

26. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2020.	2019.
Neto zarade	4,867,043	6,206,204
Troškovi poreza na zarade	695,456	902,605
Troškovi doprinosa na zarade na teret zaposlenog	1,757,100	2,265,989
Troškovi doprinosa na zarade na teret poslodavca	804,099	1,201,249
Troškovi naknada po ugovoru privremenim poslovima	3,307,079	3,443,188
Troškovi autorskih ugovora	40,390	5,528
Troškovi naknada članovima upravnog odbora	72,280	-
Ostali lični rashodi	287,808	556,257
Ukupno	11,831,255	14,581,020
Broj zaposlenih na kraju godine	581	631

Broj stalno zaposlenih radnika na 31. decembar 2020. godine je 581, dok broj prosječno zaposlenih u 2020. godini iznosi 1.136 radnika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

27. RASHODI PO OSNOVU VRIJEDNOSNOG USKLAĐIVANJA IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE) I OSTALI RASHODI IZ POSLOVANJA

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske)		
Otpis sitnog inventara, autoguma	177,055	202,646
Ostali rashodi iz poslovanja		
Manjkovi	24,072	36,919
Otpis potraživanja od kupaca	1,675,821	39,456
Troškovi kazni i prinudne naplate	13,460	105,143
Sponzorstva i humanitarna pomoć	147,334	237,408
Rashod osnovnih sredstava	351,676	59,438
Ostali rashodi	16,274	-
Ostali nepomenuti rashodi	4,718,776	936,877
	<u>6,947,413</u>	<u>1,415,242</u>
Ukupno	<u>7,124,468</u>	<u>1,617,887</u>

28. RASHODI PO OSNOVU KAMATA, KURSNIH RAZLIKA I DRUGIH EFEKATA UGOVORENE ZAŠTITE

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Troškovi kamata	954,143	819,630
Negativne kursne razlike	503	150
Ostali finansijski rashodi	685,260	304,709
Ukupno	<u>1,639,906</u>	<u>1,124,489</u>

29. OBJELODANJIVANJE TRANSAKCIJA SA POVEZANIM LICIMA**(a) Stanja potraživanja i obaveza**

	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Potraživanja		
13. Jul d.o.o. Beograd	8,892	5,224,051
Fabrika briketa Plant- OMP d.o.o. Podgorica	1,504,828	1,487,828
Ukupno prihodi	<u>1,513,720</u>	<u>6,711,879</u>
Obaveze		
Societe Generale Montenegro a.d. Podgorica	22,946	50,389
Lovćen osiguranje a.d. Podgorica	-	-
13. Jul d.o.o. Beograd	20,636	-
Ukupno rashodi	<u>43,582</u>	<u>50,389</u>
Ukupno potraživanja/obaveze, neto	<u>1,470,138</u>	<u>6,661,490</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

29. OBJELODANJIVANJE TRANSAKCIJA SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

(b) Prihodi i rashodi

	2020.	2019.
Prihodi		
13. Jul d.o.o. Beograd	552,840	6,392,388
Societe Generale Montenegro a.d. Podgorica	-	141,568
Ukupno prihodi	552,840	6,533,956
Rashodi		
Lovćen osiguranje a.d. Podgorica	3,333	8,063
Ukupno rashodi	3,333	8,063
Ukupno prihodi/rashodi, neto	549,507	6,525,839

(c) Naknade ključnom rukovodstvu

Ključno rukovodstvo čine Izvršni direktor, menadžment i članovi Odbora direktora, kao i Sekretar Društva. Naknade plaćene ili plative ključnom rukovodstvu po osnovu usluga zaposlenog lica prikazane su u tabeli koja slijedi:

	2020.	2019.
Zarade i ostala kratkoročna primanja zaposlenih	603,870	799,421
Ukupno	603,870	799,421

30. POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Sudski sporovi

Na dan 31. decembar 2020. godine, Društvo vodi više sudskih sporova u kojima se javlja i kao tužena strana i kao tužilac, a čiji je ishod neizvjestan.

Društvo je formiralo rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu proisteci iz navedenih sporova u ukupnom iznosu od EUR 5,307,449.

(b) Poreski rizici

Crna Gora trenutno ima više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na zarade (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima koji ne zavise od rezultata poslovanja. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredaba, što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa.

Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata. Poreske vlasti, shodno pozitivnim propisima, imaju diskreciono pravo određivanja poreskog tretmana poslovnih aktivnosti i transakcija bilo kog poreskog obveznika, te u tom smislu poslovne promjene Društva mogu biti drugačije tumačene od strane poreskih organa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**Za godinu završenu 31. decembra 2020. godine****Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno**

30. POTENCIJALNE OBAVEZE (Nastavak)**(b) Poreski rizici (Nastavak)**

Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen značajan dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o poreskoj administraciji Crne Gore, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču na to da poreski rizik u Crnoj Gori bude značajniji.

31. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAJNOG PERIODA

Dana 18.maja 2021. godine dnijeta je presuda u korist Društva od strane Upravnog suda Crne Gore kojom se potvrđuje da su upravni organi pravilno postupili kada su dozvolili pretvaranje prava korišćenja u pravo svojine na katastarskim parcelama iz listova LN 517 KO Dajbabe, LN 328 KO Dajbabe, LN 634 KO cijevna, LN 716 KO Podgorica III i PL 476 KO Tuzi.

13. Jul *Plantaze*

Izvještaj menadžmenta za 2020. godinu

Mart 2021. godine

Sadržaj

1.	KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE	3
2.	ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA	9
3.	DRUŠTVENA ODGOVORNOST	14
4.	PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	17
5.	PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	19
6.	MARKETING AKTIVNOSTI KOMPANIJE	21
7.	INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA	23
8.	POSLOVNE JEDINICE	23
9.	PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	23
10.	CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM	24
11.	INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA	24
12.	CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA	25

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1.Opšte informacije

Naziv društva : “ 13. Jul – Plantaže” a.d. Podgorica

Adresa: Put Radomira Ivanovića br. 2

Pib : 02016281

PDV: 20/31-00021-4

Šifra djelatnosti: 0121

Godina osnivanja: 1963.

Registrovano u CRPS-u: 4-000895/036, datum 29.10.2020.

1.2.Osnovna/pretežna i pomoćne delatnosti poslovanja

Djelatnost društva je proizvodnja, prerada i promet poljoprivrednih proizvoda, proizvodnja vina i žestokih pića, proizvodnja loznog i voćnog sadnog materijala, proizvodnja ribe i riblje mlađi (kalifornijska pastrmka), ugostiteljstvo i trgovina.

1.3.Osnovni proizvodi i usluge koje preduzeće nudi

Kamen temeljac razvoja crnogorskog vinogradarstva i proizvodnje vina bio je projekat “Ćemovsko polje” (1977-1982) kada je počela sadnja vinove loze na površini od 2.000ha. Danas ukupna površina poljoprivrednog zemljišta kompanije iznosi 3.500ha, od čega je 2.319ha pod zasadima vinograda (što čini gotovo 90% ukupnih vinogradarskih površina u Crnoj Gori) i 85ha zasada breskve i nektarine.

Prosječna godišnja proizvodnja grožđa, sa oko 11 miliona čokota, iznosi 20 mil. kg vinskog i 2 mil. kg stonog grožđa, a proizvodnja breskve oko 700 hilj. kg. Tri vinska podruma imaju ukupni kapacitet 33 mil. lit., sa prosječnom godišnjom proizvodnjom od 13 mil. flaširanih proizvoda - vina i prirodnih rakija.

Ribnjak proizvodi prosječno 100.000kg kalifornijske pastrmke, a nalazi se u neposrednoj blizini izvora pitke vode “Mareza”. U sopstvenoj proizvodnji kompanije proizvodi se godišnje oko 500.000 komada loznih kalemova. Radi očuvanja autohtonih sorti vinove loze, usvojili smo najnoviju tehnologiju proizvodnje loznih kalemova na podlogama koje odgovaraju vinogradarskim terenima Ćemovskog polja i Crne Gore. Zahvaljujući površini od 40 ha matičnjaka loznih podloga, uspijevamo obezbijediti dovoljnu godišnju proizvodnju za obnavljanje našeg vinograda, a posebno starih zasada pod autohtonim sortama. Sa oko 10.000 stabala maslina počelo se takođe sa proizvodnjom maslinovog ulja.

Kompanija takođe posjeduje dva restorana, više maloprodajnih objekata, a u okviru Vinskog puta omogućene su individualne i grupne posjete našoj vinariji.

Pregled flaširanih proizvoda:

1. Vina:

1.1. Klasična linija

- 1.1.1. Crnogorski Krstač
- 1.1.2. Crnogorski Chardonnay
- 1.1.3. Crnogorski Sauvignon
- 1.1.4. Crnogorski Rose
- 1.1.5. Crnogorski Vranac
- 1.1.6. Crnogorski Merlot
- 1.1.7. Crnogorski Cabernet
- 1.1.8. Smederevka

1.2. Pro corde

- 1.2.1. Vranac Pro corde

1.3. Premium

- 1.3.1. Pro Anima Cardonnay sauvgnon
- 1.3.2. Pinot blanc pro anima
- 1.3.3. Luča
- 1.3.4. Vladika
- 1.3.5. Vranac Barique
- 1.3.6. Chardonay Barique
- 1.3.7. Medun
- 1.3.8. Epoha
- 1.3.9. Regina

1.4. Selekcija

- 1.4.1. Stari podrum
- 1.4.2. Stari podrum zlatna berba
- 1.4.3. Stari podrum Cabernet Souvynon 2012

1.5. Ultra premium

- 1.5.1. Vranac Rezerve
- 1.5.2. Premier

1.6. Kraljevska selekcija

- 1.6.1. Kraljevski Krstač
- 1.6.2. Kraljevski Vranac
- 1.6.3. Kraljevski Val

1.7. Vrhunska vina

- 1.7.1. Malvazija
- 1.7.2. Šipčanik cuvee
- 1.7.3. Kratošija

2. Pjenušava vina

- 2.1. Ekstra suvi Val
- 2.2. Polusuvi Val
- 2.3. Val Rose

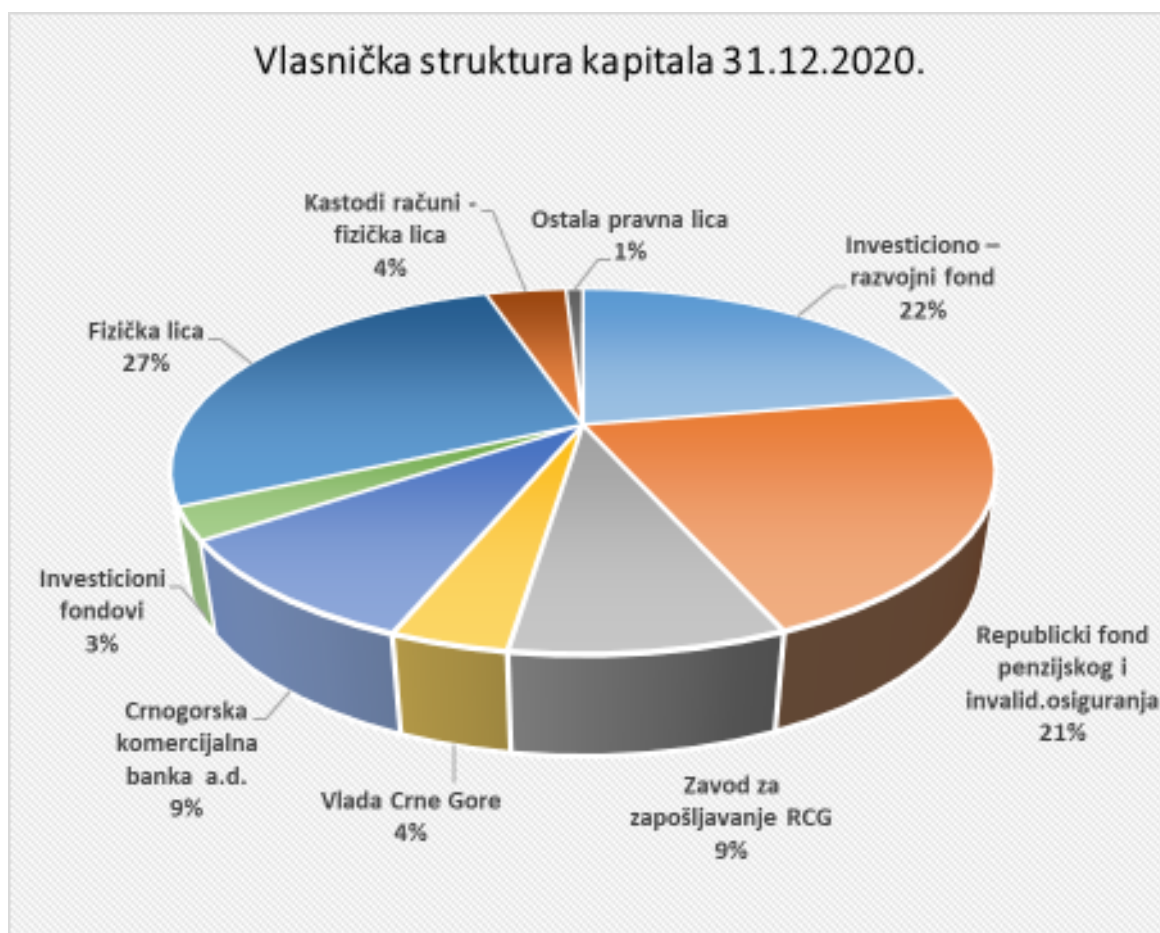
3. Rakije

- 3.1. Lozova rakija
- 3.2. Prvijenac
- 3.3. Kruna
- 3.4. Voćna rakija breskva
- 3.5. Kraljevska Kruna

4. Maslinovo ulje

1.4. Vlasništvo i struktura kapitala na 31.12.2020.

AKCIONARI	Kapital	Strukt.u %	Broj akcija
Investiciono – razvojni fond	20,372,538 €	22.23%	39,844,589
Republički fond penzijskog i invalid.osiguranja	19,701,015 €	21.50%	38,531,225
Zavod za zapošljavanje RCG	7,817,625 €	8.53%	15,289,703
Vlada Crne Gore	3,361,148 €	3.67%	6,573,730
Crnogorska komercijalna banka a.d.	8,458,570 €	9.23%	16,543,262
Investicioni fondovi	2,542,355 €	2.77%	4,972,335
Fizička lica	24,924,700 €	27.19%	48,747,702
Kastodi računi - fizička lica	3,690,148 €	4.03%	7,217,188
Ostala pravna lica	785,489 €	0.86%	1,536,259
UKUPNO:	91,653,589 €	100.00%	179,255,993

Broj akcija: 179.255.993

Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi 0,5113 €

Vrijednost akcijskog kapitala na dan 31.12.2019. god. iznosi 91.653.589 €

1.5. Organizaciona struktura

1.6. Skupština akcionara, Odbor direktora i izvršni direktor

Kompanija je 2002. godine formirana kao akcionarsko društvo. Najviši organ kompanije je Skupština akcionara. Na redovnoj godišnjoj sjednici Skupštine akcionara, koja se održava svake godine krajem juna u periodu oko dana firme (25.jun), akcionari imenuju i razrješavaju članove Odbora direktora, biraju nezavisnog revizora, usvajaju godišnji izvještaj o poslovanju i izvještaj revizora, odlučuju o raspodjeli dobiti i donose druge važne odluke i akte vezane za poslovanje kompanije, koje su u njihovom domenu odlučivanja.

Sve akcije kompanije su obične akcije koje vlasnicima daju ista prava. Akcije se kotiraju na Montenegro berzi na A listi.

Odbor direktora ima sedam članova koje Skupština akcionara bira na period od jedne godine. Struktura Odbora direktora u 2020.godini je bila sljedeća:

U prvoj polovini godine

Prof. dr. Veselin Vukotić, predsjednik
Prof. dr. Božo Mihailović, član
Dušan Perović, član
Mr Đorđije Rajković, član
Sead Šahman, član
Samo Jovićević, član
Anica Hajduković, član

U drugoj polovini godine

Prof. dr. Božo Mihailović, predsjednik
Dušan Perović, član
Mr Đorđije Rajković, član
Boban Melović, član
Sead Šahman, član
Veselin Orlandić, član
Vladan Dulović, član
Mr Zoran Senić, član
Mr Nikola Perišić, član

1.7. Korporativno upravljanje

Kompanija primjenjuje kodeks korporativnog upravljanja, kojim su postavljeni principi koji imaju za cilj unapređenje ekonomske efikasnosti, rasta i razvoja kompanije. Osnovi cilj je uvođenje dobrih poslovnih običaja i uspostavljanje visokih standarda u domenu upravljanja kompanijom. Na taj način se stvara sistem kontrole rada rukovodstva kompanije i zaštite akcionara, kako bi se korišćenje resursa kompanije učinilo efikasnijim, i ujedno učvrstilo povjerenje javnosti u poslovanje i rad kompanije.

1.8. Cilj

Jedan od imperativa poslovanja naše kompanije je da budemo najbolji u onome što radimo, u svim aspektima poslovanja. Nastojimo da ovo pravilo ispunjavamo od ponašanja prema i među zaposlenima do krajnjih potrošača, kako u proizvodnim procesima tako i u plasmanu i kompletnom sistemu djelatnosti. Kako bi ispoštovali sve što se očekuje od jedne uspješne i odgovorne kompanije, od prvog dana poslovanja, odlučili smo da poštujemo sve standarde u sistemu proizvodnje i usluga. Insistiramo na održivosti, kvalitetu svih naših proizvoda kao i zadovoljstvu potrošača, odgovarajući na sve izazove savremenog doba kao i budućeg vremena.

1.9. Misija

Kompanija „13jul-Plantaže“ domaćinski i znalački upravlja kapitalom naših akcionara, uz poštovanje dugoročnih interesa potrošača, klijenata, zaposlenih, ekološkog okruženja i društvene zajednice kojoj pripada. Svjetski kvalitet proizvoda kojim smo zadobili lojalnost potrošača uvijek će se njegovati i unapređivati. Mi želimo da kao i do sada budemo omiljeni proizvođači i tržišni lideri, a naši proizvodi dostojni predstavnici Crne Gore u svijetu.

1.10. Vizija

Naša vizija opisuje ono što mi jesmo i što želimo da postignemo, to jest standarde kojima mjerimo naše odluke i akcije. Naša vizija je da budemo moderno, inovativno i efikasno preduzeće koje pruža vrhunsku uslugu i doprinosi višem kvalitetu života naših klijenata.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

U nastavku je pregled pozicija Bilansa stanja i Bilansa uspjeha za posljednje 4 godine:

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA					
POZICIJA	Redni Broj	2017	2018	2019	2020
A K T I V A					
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001	0 €	0 €	0 €	0 €
B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002	71,882,303 €	76,141,872 €	76,852,600 €	74,591,198 €
I. GOODWILL	003	0 €	0 €	0 €	0 €
II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10,421 €	14,826 €	15,602 €	13,837 €
III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005	68,013,093 €	72,282,921 €	73,749,155 €	72,355,159 €
1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	50,169,425 €	53,832,754 €	55,296,940 €	53,478,859 €
2. Investicione nekretnine	007	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Biološka sredstva	008	17,843,667 €	18,450,167 €	18,452,216 €	18,876,299 €
IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009	3,858,790 €	3,844,124 €	3,087,842 €	2,222,203 €
1. Učešća u kapitalu	010	3,852,235 €	3,840,847 €	2,427,594 €	1,717,307 €
2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012	6,554 €	3,277 €	660,248 €	504,895 €
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013	0 €	0 €	0 €	317,538 €
D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014	0 €	0 €	0 €	0 €
E. OBRtna SREDSTVA	015	64,857,994 €	66,995,937 €	68,399,859 €	59,615,292 €
I. ZALIHE	016	47,032,960 €	48,289,960 €	48,451,441 €	51,797,511 €
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017	17,825,034 €	18,705,977 €	19,948,419 €	7,817,782 €
1. Potraživanja	018	16,171,952 €	15,775,888 €	15,737,450 €	5,969,561 €
2. Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	019	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Kratkoročni finansijski plasmani	020	1,450,583 €	1,469,605 €	1,607,620 €	1,664,181 €
4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021	160,139 €	1,139,839 €	1,622,172 €	157,338 €
5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022	42,361 €	320,644 €	981,177 €	26,702 €
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023	136,740,297 €	143,137,809 €	145,252,459 €	134,524,029 €
PASIVA					
A. KAPITAL (102 do 109)	101	107,708,802 €	109,647,146 €	109,210,462 €	89,894,644 €
I. OSNOVNI KAPITAL	102	91,653,589 €	91,653,589 €	91,653,589 €	91,653,589 €
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103	0 €	0 €	0 €	0 €
III. REZERVE	104	7,038,640 €	7,152,703 €	6,847,125 €	6,408,022 €
IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI	105	498,166 €	499,734 €	215,738 €	215,738 €
V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI	106	-2,240 €	-2,240 €	-5,763 €	-5,763 €
VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107	8,520,646 €	10,343,360 €	10,499,772 €	10,499,772 €
VII. GUBITAK	108	0 €	0 €	0 €	18,876,715 €
VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109	0 €	0 €	0 €	0 €
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110	10,427,146 €	13,429,215 €	15,143,719 €	19,291,431 €
I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111	399,730 €	325,101 €	335,374 €	3,720,363 €
II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112	10,027,416 €	13,104,114 €	14,808,344 €	15,571,069 €
1. Dugoročni krediti	113	6,963,906 €	10,851,470 €	13,240,840 €	15,362,992 €
2. Ostale dugoročne obaveze	114	3,063,510 €	2,252,644 €	1,567,504 €	208,077 €
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115	2,370,386 €	2,420,500 €	2,511,516 €	2,736,550 €
D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116	16,233,963 €	17,876,493 €	18,386,763 €	22,601,403 €
I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117	16,233,963 €	17,876,493 €	18,386,763 €	22,601,403 €
1. Kratkoročne finansijske obaveze	118	6,332,187 €	8,155,061 €	8,549,488 €	7,580,585 €
2. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji	119	0 €	0 €	0 €	0 €
3. Obaveze iz poslovanja	120	5,685,637 €	6,227,887 €	6,061,162 €	6,302,554 €
4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121	3,662,468 €	2,995,503 €	3,265,852 €	8,432,495 €
5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122	243,509 €	121,484 €	287,785 €	244,501 €
6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123	310,162 €	376,558 €	222,476 €	41,269 €
II. KRATKOROČNA REZERVISANJA	124	0 €	0 €	0 €	0 €
E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125	136,740,297 €	143,373,354 €	145,252,459 €	134,524,029 €

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA						
Redni broj	Pozicija	Redni Broj	2017	2018	2019	2020
I	POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201	31,072,892 €	30,425,542 €	29,563,343 €	21,511,711 €
1	Prihodi od prodaje	202	28,857,269 €	29,321,251 €	29,086,865 €	18,023,391 €
2	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203	0 €	0 €	355,975 €	158,129 €
3	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204	2,138,146 €	1,057,314 €	41,481 €	3,257,488 €
4	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205	0 €	0 €	0 €	0 €
5	Ostali poslovni prihodi	206	77,478 €	46,978 €	79,022 €	72,703 €
II	POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207	28,608,440 €	28,313,528 €	30,308,540 €	31,554,605 €
1	Nabavna vrijednost prodate robe	208	305,132 €	328,281 €	437,999 €	338,558 €
2	Troškovi materijala	209	8,668,656 €	8,115,350 €	9,067,063 €	7,717,860 €
3	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210	13,421,264 €	13,699,844 €	14,581,020 €	11,831,255 €
4	Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	3,286,150 €	2,927,797 €	3,172,006 €	8,347,144 €
5	Ostali poslovni rashodi	212	2,927,238 €	3,242,257 €	3,050,451 €	3,319,787 €
A	POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213	2,464,452 €	2,112,014 €	-745,197 €	-10,042,894 €
I	FINANSIJSKI PRIHODI	214	141,177 €	127,927 €	193,256 €	34,366 €
II	FINANSIJSKI RASHODI	215	769,852 €	969,436 €	1,124,489 €	1,639,906 €
B	FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)	216	-628,675 €	-841,509 €	-931,233 €	-1,605,539 €
I	OSTALI PRIHODI	217	1,472,191 €	2,854,254 €	3,764,221 €	472,508 €
II	OSTALI RASHODI	218	881,018 €	1,443,184 €	1,617,887 €	7,793,294 €
C	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219	591,172 €	1,411,070 €	2,146,333 €	-7,320,785 €
D	REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220	2,426,949 €	2,681,574 €	469,904 €	-18,969,219 €
E	NETO REZULTAT POSLOV. KOJE JE OBUSTAVLJENO	221	0 €	0 €	0 €	0 €
F	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222	2,426,949 €	2,681,574 €	469,904 €	-18,969,219 €
G	DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223	0 €	0 €	0 €	0 €
1	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu fin. sredstava raspoloživih za prodaju	224	0 €	0 €	0 €	0 €
2	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme	225	0 €	0 €	0 €	0 €
3	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu udjela u kapitalu, pridr. društava	226	0 €	0 €	0 €	0 €
4	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka)	227	0 €	0 €	0 €	0 €
5	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228	0 €	0 €	0 €	0 €
H	PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229	220,618 €	258,860 €	313,492 €	-92,504 €
1	Tekući porez na dobit	230	171,822 €	208,747 €	222,476 €	0 €
2	Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231	48,796 €	50,114 €	91,016 €	-92,504 €
I	NETO REZULTAT (222+223-229)	232	2,206,331 €	2,422,714 €	156,412 €	-18,876,715 €
J	ZARADA PO AKCIJI					
1	Osnovna zarada po akciji	233	0.0123 €	0.0135 €	0.0009 €	-0.1053 €
2	Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234				

Racio pokazatelji

Finansijski pokazatelji su najčešći i široko rasprostranjeni alati koji se koriste za analizu finansijskog stanja preduzeća. U nastavku su dati pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

Pokazatelji likvidnosti

Tekuća likvidnost	2017	2018	2019	2020
<i>Angažovana obrtna sredstva</i>	64,857,994	66,995,937	68,399,859	59,615,292
<i>Tekuće obaveze</i>	16,233,963	17,876,493	18,386,763	22,601,403
Angažovana obrtna sredstva / Tekuće obaveze	4.00	3.75	3.72	2.64

Dugoročna likvidnost	2017	2018	2019	2020
<i>Angažovana osnovna sredstva</i>	71,882,303	76,141,872	76,852,600	74,591,198
<i>Angažovana obrtna sredstva</i>	64,857,994	66,995,937	68,399,859	59,615,292
<i>Dugoročne obaveze</i>	10,027,416	13,104,114	14,808,344	15,571,069
Angažovana os + obrtna s/Dug obaveze	13.64	10.92	9.81	8.62

Pokazatelji zaduženosti

Koeficijent zaduženosti	2017	2018	2019	2020
<i>Ukupne obaveze</i>	26,261,379	30,980,607	33,195,107	38,172,472
<i>Ukupna imovina</i>	136,740,297	143,137,809	145,252,459	134,524,029
Ukupne obaveze/ Ukupna imovina	0.19	0.22	0.23	0.28

Koeficijent finansijskog leveridža	2017	2018	2019	2020
<i>Ukupne obaveze</i>	26,261,379	30,980,607	33,195,107	38,172,472
<i>Ukupan kapital</i>	107,708,802	109,647,146	109,210,462	89,894,644
Ukupne obaveze / Ukupan kapital	0.24	0.28	0.30	0.42

Faktor zaduženosti	2017	2018	2019	2020
<i>Ukupne obaveze</i>	26,261,379	30,980,607	33,195,107	38,172,472
<i>Neraspoređena dobit</i>	8,520,646	10,343,360	10,499,772	10,499,772
<i>Amortizacija</i>	3,286,150	2,927,797	3,172,006	8,347,144
Ukupne obaveze / (Zadržana dobit + Amortizacija)	2.22	2.33	2.43	2.03

Pokazatelji ekonomičnosti

Ekonomičnost	2017	2018	2019	2020
<i>Ukupni prihodi</i>	32,686,260	33,407,724	33,520,820	22,018,585
<i>Ukupni rashodi</i>	30,259,310	30,726,149	33,050,916	40,987,804
Ukupni prihodi / Ukupni rashodi	1.08	1.09	1.01	0.54

Ekonomičnost redovnog poslovanja	2017	2018	2019	2020
<i>Poslovni prihodi</i>	31,072,892	30,425,542	29,563,343	21,511,711
<i>Poslovni rashodi</i>	28,608,440	28,313,528	30,308,540	31,554,605
Poslovni prihodi / Poslovni rashodi	1.09	1.07	0.98	0.68

Pokazatelji profitabilnosti

EBIT	2017	2018	2019	2020
<i>Rezultat prije oporezivanja</i>	2,426,949	2,681,574	469,904	-18,969,219
<i>Rashodi kamata</i>	630,963	709,775	480,938	672,218
Rezultat prije oporezivanja+ rashodi	3,057,912	3,391,349	950,842	-18,297,000

EBITDA	2017	2018	2019	2020
<i>Rezultat prije oporezivanja</i>	2,426,949	2,681,574	469,904	-18,969,219
<i>Rashodi kamata</i>	630,963	709,775	480,938	672,218
<i>Amortizacija i rezervisanja</i>	3,286,150	2,927,797	3,172,006	8,347,144
stalna imovina/(Kapital+ Dug. Obaveze)	6,344,062	6,319,146	4,122,848	-9,949,856

3. DRUŠTVENA ODGOVORNOST

3.1. Mjere zaštite životne sredine

Usljed sve strožijih zakonskih zahtjeva, razvoja ekonomskih i drugih mjera za unapređenje zaštite životne sredine i zaštite zdravlja korisnika naših proizvoda, kao i rasta brige zainteresovanih strana, rukovodstvo je donijelo odluku da uvede sistem upravljanja zaštitom životne sredine i uvelo Poslovnik o zaštiti životne sredine u cilju unaprijeđenja odnosa prema sredini u kojoj naše preduzeće i njegovi zaposleni žive i rade.

Sistem upravljanja zaštitom životne sredine je uspostavljen u skladu sa zahtjevima standarda *ISO 14001:2004 - Sistemi upravljanja zaštitom životne sredine - Zahtjevi sa uputstvom za primjenu*.

Kompanija dokumentuje, primjenjuje, i održava sistem upravljanja zaštitom životne sredine u cilju sprječavanja i smanjenja zagađenja životne sredine i usaglašavanja svoga sistema sa svim zahtjevima standarda za upravljanje zaštitom životne sredine, zahtjevima iz zakona i propisa i zahtjeva zainteresovanih strana.

Menadžment kompanije je definisao Politiku zaštite životne sredine, koja je jedinstveno utvrđena na nivou preduzeća i sa njom upoznati svi zaposleni u preduzeću kao i sve interne zainteresovane strane.

Politika zaštite životne sredine predstavlja osnovu za planiranje poboljšanja zaštite životne sredine kao i za uspostavljanje posebnih ciljeva i programa upravljanja zaštitom životne sredine.

Najviše rukovodstvo u „13. jul – Plantaže“ a.d. opredijeljeno je za neprekidno unaprijeđenje sistema upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001: 2004.

Svi zaposleni u „13. jul – Plantaže“ a.d. su opredijeljeni i djeluju na sprječavanju i eliminisanju zagađivanja životne sredine i u tom cilju:

- *Identifikuju sve aspekte životne koji imaju ili mogu imati uticaj na životnu sredinu u cilju sprječavanja zagađenja životne sredine;*
- *Obavljaju svoje poslovne aktivnosti u skladu sa odgovarajućim zakonima, propisima i drugim zahtjevima o zaštiti životne sredine;*
- *Definišu i sprovode pravila organizacije koja nisu predviđena zakonskim propisima, a u cilju poboljšanja sistema upravljanja zaštitom životne sredine;*
- *Obučavaju da preventivno djeluju u sprječavanju zagađenja, štednji resursa i da stalno poboljšavaju sistem zaštite životne sredine;*
- *Štede resurse i energiju, smanjuju ili eliminišu upotrebu štetnih materija i kontrolisano postupaju sa otpadom;*
- *Razmatraju mišljenja i sugestije svih zainteresovanih strana i preduzimaju odgovarajuće mjere u cilju unaprijeđenja zaštite životne sredine;*
- *Informišu poslovne partnere i druge zainteresovane strane o sopstvenom opredjeljenju za zaštitu životne sredine.*

Prilikom identifikacije i vrijednovanja aspekata životne sredine, u „13. jul – Plantaže“ a.d. se razmatraju sljedeće opšte grupe aspekata životne sredine:

- a) Emisije u vazduh;
- b) Ispuštanja u vodu: otvorene vodotokove i tehnološku, atmosfersku i fekalnu kanalizaciju;
- c) Ispuštanje u zemljište;
- d) Korišćenje resursa: sirovina, vode, električne energije, pare i drugih prirodnih resursa;
- e) Uticaj otpadnih i opasnih materija,
- f) Angažovana i emitovana energije: toplote, radijacije, buke, vibracija,

- g) Incidentne situacije i udesi pri kojim može doći do značajnih aspekata na životnu sredinu,
- h) Žalbe zainteresovanih strana

Kompanija je izradila program preventivnih mjera u cilju povećanja nivoa zaštite imovine i poslovanja kompanije.

Preventivne pripreme predstavljaju efikasan odgovor na bilo koju od naprijed navedenih pojava, uključujući i spremnost na brzo reagovanje na pojave prirodnih katastrofa.

Preventivne mjere se implementiraju kroz sljedeće aktivnosti: fizička zaštita, preventivno tehničke mjere obezbjeđenja, zaštita od požara ili protivpožarna zaštita i sanitarno tehničke, biološke i hemijske mjere obezbjeđenja sopstvenih resursa a samim tim i uticaja I zaštite životne sredine i okoline.

Kompanija je instalirala kotao na biomasu 2018. godine i nalazi se u fazi dvogodišnjeg probnog rada kada se dokazuju performanse rada instaliranog rješenja. Za sada je:

- izvršena potpuna supstitucija korišćenja lož ulja i mazuta sagorijevanjem drvene sječke koja nastaje zimskom rezidbom vinove loze,
- smanjena emisija CO₂,
- iskorišćen pepeo koji nastaje sagorijevanjem drvene sječke kao đubrivo prilikom podizanja novih zasada,
- postignuta jednovremenost rada svih potrošača toplotne energije RJ „Prerada“ na nivou 100% čime je dostignut nivo dodatne energetke uštede.

Projekat je zaključno sa 2019. godinom dao očekivane rezultate, te su postavljeni parametri u potpunosti dokazani kako kroz ekološke standarde, tako i finansijske rezultate.

Kompanija je u fazi pripreme realizacije projekta tretmana teholoških otpadnih voda, kao jednog od ključnih preostalih ekoloških problema. Naime, urađenim hemijskim analizama uzoraka otpadnih voda, jasno je prikazano da su vode dominantno organski zagađene uz znatno manji nivo hemijske potrošnje kiseonika od onog koji je anticipiran. Stoga, izvedeni su zaključci:

- da će se 90% otpadnih voda usmjeravati prema vinogradima kompanije, te dio vode koristiti za proces kompostiranja, a dio kada HPK dosegne zakonski dozvoljen nivo za nalivanje matičnih zasada,
- da će se čvrsta materija mehanički odvajati od tečne i koristiti kao dobra osnova za proizvodnju komposta,
- da će 10% voda opteretiti kapaciteta novog kolektora koji se gradi na nivou opštine Podgorica.

Prethodne godine su realizovane sljedeće aktivnosti iz ovog projekta:

- sprovedena i završena kampanja mjerenja količina i kvaliteta otpadnih voda,
- završen Glavni projekat za odvajanje atmosferskih voda,
- završen Glavni projekat za instaliranje nove tehnološke kanalizacije i dimenzinisanost postrojenje za predtretman.

Investicione aktivnosti na ovom projektu će biti nastavljene 2020. godine.

3.2. Društveno odgovorno poslovanje

Društvena odgovornost kompanije se ogleda kroz dvije dimenzije:

A) Interna dimenzija:

- Upravljanje ljudskim resursima – kako privući i zadržati zaposlene koji posjeduju odgovarajuće znanje i vještine za rad; edukacija zaposlenih,
- Zdravlje i sigurnost na poslu – pomoć za liječenje, životno osiguranje, osiguranje od nesreće

B) Eksterna dimenzija:

- Lokalna zajednica – zaštita životne sredine, zapošljavanje ljudi sa invaliditetom, sponzorisanje lokalnih sportskih klubova, kulturnih manifestacija i sl.
- Odnosi sa potrošačima i dobavljačima – povjerenje, fer odnosi, poštovanje želja i potreba partnera
- Poštovanje ljudskih prava – poštovanje radnih standarda i radnog prava, transparentno poslovanje

Interna dimenzija

U realizaciji aktivnosti definisanih Planom i programom rada za 2020. godinu bilo je angažovano oko 650 stalno zaposlenih i preko 1.200 radnika na sezonskim poslovima, o kojima je kompanija vodila posebnu brigu, unapređujući njihov životni standard i kvalitet života, kroz pojačanu zaštitu na radu, permanentnu edukaciju, socijalnu politiku, i sl.

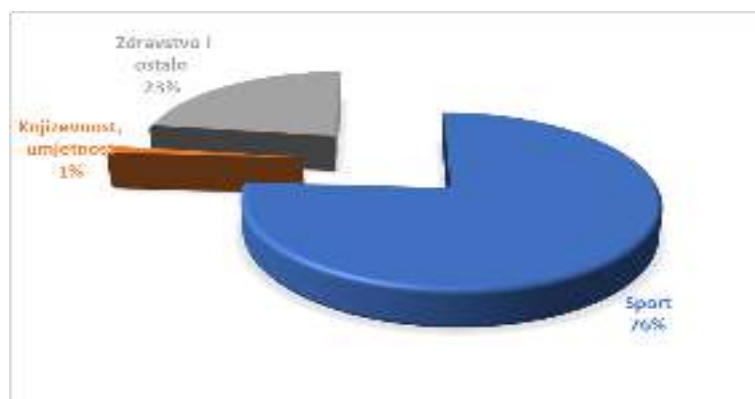
Ulaganje u edukaciju zaposlenih je nužno za razvoj kompanije. Vršena je dalja edukacija zaposlenih kroz seminare, konferencije i kongrese iz svih oblasti kao što su:

- Ekonomija i finansije,
- Poresko i carinsko poslovanje,
- HR, ljudski resursi,
- Proizvodnja (vinogradarstvo, tehnologija vina),
- Marketinga i prodaja,
- Edukacija o vinskoj kulturi,
- Zaštita životne sredine

U 2018. godini pokrenut je Vinski edukativni centar koji za cilj ima edukaciju ljubitelja vina i profesionalaca, u 2020. godini edukacija se razvija i uz mogućnost virtuelne učionice.

Eksterna dimenzija

Kompanija je u 2020. godini izdvojila je 147.334€ za donacije i sponzorstva. Struktura je prikazana na sljedećem grafikonu:

COVID -19

Društvo je u 2020 godini doniralo 31.827L Montefarmu, domu za stare, Opštinama i drugim organizacijama destilovanog alkohola za spriječavanje širenja Covid-19 virusa. Zaposlenim u Društvu je podijeljeno 9.918L za zaštitu zaposlenih od Covid -19.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

U 2020. godini realizovano je preko 3 mil.€ investicija:

R.br.	Opis	Iznos
1	Podizanje zasada vinograda i voćnjaka	1,2 mil.€
2	Objekti	1,5 mil.€
3	Oprema	0,4 mil.€
4	Građevinski radovi	0,06 mil.€
	UKUPNO:	3.16 mil.€

Kada je u pitanju dalji razvoj, kompanija ima jasnu viziju kroz investiciona ulaganja za period od 5 godina, kako kroz ulaganja u obnovu vinogradarskih i voćarskih površina, tako i rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih objekata, zamjenu dotrajale opreme i instalaciju novih ekonomičnih i efikasnijih rješenja.

Strategija obnove vinograda i voćnjaka je planirana za narednih 5 godina, i kako slijedi:

- znavljanje vinograda (vinskih sorti) godišnje na površini ne manjoj od 50 hektara,
- znavljanje preostalih površina voćnjaka (breskve i nektarine) na površini od 40 hektara dinamikom po 20 hektara godišnje,
- širenje vinogradarskih površina (stonih sorti) na površini od 50 hektara,

- širenje zasada maslina na površini od 50 hektara dinamikom po 15 hektara godišnje,
- ispitivanje mogućnosti iskorišćenja površina van opština Podgorica za sadnju novih voćarskih kultura (trešnja, lješnik i orah) na površini ne manjoj od 20 hektara.

Prethodnih godina kompanija je imala tendenciju obnove stare mehanizacije, opreme i građevinskih objekata. Kontinuitet obnove će se nastaviti i narednih godina kroz:

-Planirana je nabavka opreme za automatizovanje radnji na imanju, čijom nabavkom će se unaprijediti radnje na imanju i smanjiti trošak radne snage, planirana je nabavka: traktora, kombajna za berbu grožđa, atomizera, zatim mašine za lačenje i primjenu herbicide kako se ne bi ovi poslovi obavljali ručno, kao i uređaja za predrizedbu, naša kompanije trenutno nema ove uređaje;

-Planirana je izgradnja novog bunara da bi se mogao optimizovati sistem i sprovesti kontrolisano navodnjavanje sa vodotopiom prihranom u cjelosti;

-Građevinski radovi na sanaciji ribnjaka Mareza-. U 2021. godini, planirana je sanacija gornjeg i donjeg bazena;

-Rekonstrukcija fabrike briketa-, potrebno je rekonstruisati dio fabrike briketa, tačnije:

1. dio tehnološke linije za preradu drvene mase – prvi mlin, ciklon, separatore nečistoće itd,
2. rekonstrukcija dijela nadstrešnice koja bi se pretvorila u skladište sirovine.

Planirana je obnov fabrike koja bi mogla proizvesti do 6.000 tona gotovog proizvoda.

Kako bi se unaprijedila i poboljšala prerada potrebna je:

- nabavka-Cross flow filtera čijom upotrebom obezbijediće se filtrabilnije vino na novoj liniji;

-Regulisanje sistema otpadnih voda (sanacija atmosfere I tehnološke kanalizacije)

-Charmat metod proizvodnje pjenušavog vina-za tekuću godinu instalirati sistem hlađenja za odžavanje temperature vina ;

-Adaptacija Hale "C"- prema nalogu inspektora resornih ministarstava, za potrebe kategorizacije poljoprivrednih proizvođača neophodno je uraditi adaptaciju Hale "C" shodno odredbama Zakona o bezbjednosti hrane Crne Gore;

-Burad od francuskog hrasta zapremine 225 litara (barici) I tank za fermentaciju-

Prozvodnja vina sa top vinarije je neophodno da prati određena infrastruktura po pitanju barika i drvenih tankova za fermentaciju. Kako je već obnovljena polovina starih barika, proces je neophodno da bude kontinuelan svake godine;

-Linija za proizvodnju maslinovog ulja- usled povećane površine pod zasadima maslina, potrebno je što prije omogućiti sopstvenu preradu i proizvodnju maslinovog ulja u našoj kompaniji.

-Pored navedenih imamo i planirane investicije za krčenje i podizanje novih zasada:

1. **-Planirana investicija podizanja vinskih sorti (Vranac), krčenje i sadnja 19,28 hektara vinske sorte Vranac, podizanje 5 hektara vinograda na slobodnoj površini, kao i podizanje zasada maslinjaka na površini od 15 hektara.**

-Podizanje zasada sorte Kratošija sa odabranim biotipovima u okviru projekta “Genetski diverzitet vinove loze u Crnoj Gori”;

-Nabavka i postavljanje folije u zasadima stonog grožđa gajenog na sistemu horizontalnih naslona-tendoni

-Nabavka hardvera i softvera za unapređenje informacionog sistema – informacioni sistem i FIS sistem koji Plantaže trenutno koriste je implementiran u 2005. godini. Kako bi se svakodnevno poslovanje poboljšalo, a naročito sistem monitoring rada, potrebno je izvršiti nadogradnju starog sistema.

2. Tekuće godine je definisan projektni zadatak i dobijena ponuda za upgrade FIS sistema. Planirana je i migracija podataka na cloud, kao i digitalizacije cjelokupne arhive kompanije

-Zaštita na rasklopištu - Rasklopište Plantaža je staro koliko i projekat sadnje vinove loze na Čemovskom polju, kao i projekat Vino produkt podizanja vinskog podruma.

3. Neophodno je napraviti zaštitu na rasklopištu u cilju kontinuiteta snabdijevanja i zaštite postojećih i mogućnosti priključenja novih potrošača.
4. Tekuće godine je završen Idejni projekat i Glavni projekat, te je realizacija planirana za narednu godinu.

-Za poboljšanje kontrole kvaliteta potrebna je nabavka digestora – ovo je uređaj koji svaka laboratorija koja u procesu rada koristi plinove treba da ima. U pitanju je ugrađeni ormar za izvođenje hemijskih postupaka i procesa koji mogu biti opasni po ljudsko zdravlje. Ovaj sistem ventilacije je svakako neophodan, ali i osnovni uslov za rad i akreditaciju laboratorije.

-Ugradnja drive in regala

Opcije za koje su urađena idejna rješenja su kako slijedi:

3. komore 4 i 5 stare hladnjače koje trenutno slobodne i u kojima možemo smjestiti do 720 paletnih mjesta,

4. prostor ispred magacina gotovih proizvoda za domaće tržište u kojem je moguće smjestiti do 495 paletnih mjesta,
5. dio skladišta fabrike briketa u kojem možemo smjestiti do 570 paletnih mjesta,
6. nadstrešnica ispred hladnjače za potrebe magacina marketinga.

-**Radovi na adaptaciji i rekonstrukciji restorana „13 Jul“ i „Jezero“** – na ova dva restorana su planirani radovi na rekonstrukciji bašte, parking prostoru i instalaciji uređaja za prečišćavanje otpadnih voda iz kuhinje.

Planirana vrijednost investicionih ulaganja za 2021.godinu iznosi 4.5 EUR-a.

Planiran je i razvoj novih proizvoda, kao i obezbjeđivanje neophodne infratrukture u cilju obezbjeđivanja kvaliteta proizvoda:

- instalacija linije za preradu maslina i proizvodnju maslinovog ulja. Intezivna sadnja maslina će dati neophodnu isplativnost po pitanju količina ubranog voća i potencijala proizvodnje maslinovog ulja,
- proizvodnja pjenušavog vina charmat metodom – povećanje proizvodnje pjenušavog vina,
- proizvodnja komposta.

Planirano je i sprovođenje mjera energetske efikasnosti i upravljanje prirodnim resursima:

- digitalizovanje sistema za navodnjavanje kako bi se optimalno koristila bunarska voda,
- regeneracija bunara na Ćemovskom polju u cilju iskorišćenja nominalnih kapaciteta bunara i efikasnijeg korišćenja crpnih potopnih pumpi (gotovo 2 MW instalisane snage),
- izrada probnih bušotina i praćenje nivoa količine podzmenih voda na Ćemovskom polju – sprovođenje sistema modeliranja kako bi se mogla anticipirati promjena nivoa podzmenih voda,
- zamjena neefikasnih potrošača naročito sistema za hlađenje u RJ „Prerada“ – svođenje instalisane snage sa 1,5MW na 0,35MW,
- dalje korišćenje orezane sirovine kroz proizvodnju briketa, peleta ili električne energije.

Ukupna vrijednost planiranih ulaganja u narednih pet godina iznosi 20 mil €.

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Kompanija je prepoznala značaj naučnih istraživanja za razvoj inovativnosti i kompetitivnosti i predstavlja pozitivan primjer povezivanja nauke i privrede. Od 2011. godine posjeduje licencu za obavljanje naučno-istraživačke djelatnosti u oblasti poljoprivrede. Aktivnostima koje se realizuju nizom naučnih projekata u oblasti vinogradarstva, vinarstva i voćarstva doprinosi se razvoju i boljem pozicioniranju vinogradarsko-vinarske proizvodnje, raznovrsnijoj, bogatijoj i kvalitetnijoj ponudi naših vina, razvoju i širenju vinske kulture i vinogradarsko vinarskog turizma. Sektor za razvoj naše kompanije do sada je realizovao više

od 20 nacionalnih i internacionalnih projekata. Projekti su finansirani od strane kompanije, a sufinansirani su i u okviru različitih evropskih poziva i programa.

Istraživački i razvojni projekti nastavljani su u 2020. godini i bili su usmjereni na:

- **Ispitivanje i poboljšanje kvaliteta autohtonih sorti vinove loze (klonska selekcija) i unapređenje kvaliteta proizvodnje loznog sadnog materijala u kompaniji (proizvodnja sertifikovanog sadnog materijala).** Kao rezultat višegodišnjeg rada na ovom projektu selekcionisano je i priznato 7 klonova autohtone sorte Vranac, koji svojim kvalitetom nadmašuju populaciju sorte. Kroz ovaj projekat stvorena je i stalno se povećava osnova za proizvodnju sertifikovanog sadnog materijala u kompaniji (dobar i kvalitetan kalem je temelj uspješne i ekonomične vinogradarsko – vinarske proizvodnje). Imajući u vidu da dobar i kvalitetan kalem predstavlja temelj uspješne i ekonomične vinogradarsko – vinarske proizvodnje, u 2020. godini nastavljeno je sa proširivanjem površina matičnog zasada sertifikovane kategorije klonova sorte Vranac.
- **Rad na introdukciji i ispitivanju sorti i klonova vinove loze za razvoj novih proizvoda i unapređenje kvaliteta postojećih u proizvodnom asortimanu kompanije.**

Nastavljen je višegodišnji rad na introdukovanju klonova sorti i podizanju oglednih zasada u cilju ispitivanja njihovih agrobioloških i privredno-tehnoloških karakteristika u agroekološkim uslovima Čemovskog polja radi dobijanja preporuke za njihovo dalje širenje u vinogradima kompanije. Od navedenih sorti očekuje se da mogu upotpuniti i poboljšati kvalitet naših vina, doprinijeti kreiranju novih proizvoda i na taj način obogatiti i poboljšati paletu naših proizvoda. U 2020. godini **na objektu Tuzi realizovana je sadnja 40,98ha** vinograda, sa visokokvalitetnim bijelim vinskih sortama i klonovima.

Vina sorti Kratošija i Smederevka su flaširana i kao novi proizvodi pripremljeni za puštanje u promet.

- **Rad na transferu novih tehnologija i podizanju zasada stonih sorti vinove loze sa horizontalnim sistemom naslona i visokim uzgojnim oblicima (pergola-tendona).** Cilj projekta je poboljšanje prinosa i kvaliteta stonog grožđa i mogućnost postizanja ranijeg sazrijevanja grožđa za potrebe tržišta (postizanje bolje cijene i povećanje rentabilnosti proizvodnje stonog grožđa u kompaniji). U 2020. godini pored agrotehnike u zasadima sorti Kardinal (2,4 ha) i Muskat Italija (0,80 ha), ispitivane su agrobiološke i privredno-tehnološke karakteristika sorti na visokom uzgojnom obliku (horizontalni sistem naslona -tendona) u poredjenju sa zasadima sa istim sortimentom iste godine sadnje, na špaliru (vertikalni sistem gajenja ovih sorti - kordunica) vinogradima naše kompanije. Komparativna ispitivanja biće nastavljena i tokom naredne godine.
- **Rad na daljoj karakterizaciji i valorizaciji genetičkih resursa vinove loze, kroz projekat "Genetski diverzitet vinove loze u Crnoj Gori".** Projekat koji se realizuje u saradnji sa Institutom za vinovu lozu i vino iz La Riohe, Logronjo, Španija, obuhvatio je istraživanje diverziteta autohtonih i odomaćenih sorti vinove loze koje se gaje u Crnoj Gori, utvrđivanje relacijskih odnosa između sorti (pedigre analiza) kao i izučavanje

varijabilnosti populacije sorti. Uzorkovani su i najzanimljiviji već identifikovani čokoti sorte Kratošija, u cilju sekvencioniranja genoma ove sorte. Rezultati proučavanja su potvrdili da se crnogorsko vinogradarstvo bazira na porodici genetski povezanih sorti kao što je sorta kratošija, najstarije sorte vinove loze koja se gaji u Crnoj Gori. **Rezultatima ovih istraživanja naša kompanija i Crna Gora je dobila najmodernije genetske i genomske naučne činjenice za svoje specifično autohtono vinogradarstvo, što je presudno za naučnu, stručnu, razvojnu i marketinšku promociju ove strateške grane crnogorske poljoprivrede.**

- **PRIMJENA INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA U VINOGRADARSKO-VINARSKOJ PROIZVODNJI**

- Kako savremeno vinogradarstvo, voćarstvo i vinarstvo prati sve veća upotreba novih tehnologija, naše aktivnosti usmjerene su i u pravcu primjene informacionih tehnologija u vinogradarsko-voćarskoj i vinarskoj proizvodnji

U 2020. godini uključili smo se u sljedeće projekte digitalizacije koji se finansiraju iz evropskih fondova:

1. PILOT PROJEKAT „Optimizacija navodnjavanja vinove loze - precizno navodnjavanje - IrrigNet“ (2017 – u toku). Cilj projekta je optimizacija navodnjavanja i zalivne norme u cilju postizanja boljeg fiziološkog statusa samih biljaka, kao i smanjenja troškova navodnjavanja vinove loze.

2. HORIZONT 2020 „Izgradnja operativnog, inovativnog i održivog evropskog poljoprivredno-prehrambenog sektora“ DEMETER (2019-2023). Cilj projekta je voditi digitalnu transformaciju evropskog poljoprivredno-prehrambenog sektora na osnovu efikasne implementacije naprednih IoT (Internet of Things) tehnologija i pametne poljoprivrede, osiguravajući njegovu dugoročnu održivost i sljedljivost. Kako **smo** prepoznati kao kvalitetan i značajan partner u projektima digitalizacije, u okviru ovog projekta kompanija Pulverizadores Fede iz Španije se odlučila da) **ustupi našoj kompaniji besplatno na korišćenje.**

3. NACIONALNI PROJEKAT „Digitalna transformacija poljoprivrede i lanca snadbijevanja hranom - DIPOL“ (2019-2021). Ovaj projekat ima za cilj upotrebu najsavremenije informacione tehnologije za primjenu u poljoprivredi i lancu snadbijevanja hranom. U okviru projekta, na Čemovskom polju je postavljena meteorološka stanica, senzori za praćenje vlažnosti zemljišta i uređaji sa digitalnim klopama za praćenje prisustva i brojnosti štetočina.

4. ERASMUS PROGRAM „Jačanje primjene ICT tehnologija u poljoprivredi - VIRAL“ (2019-2022) predstavlja povezivanje akademskih i privrednih subjekata u cilju inteziviranja aktivnosti primjene ICT tehnologija u poljoprivredi. Konzorcijum čini 16 partnera iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Slovenije, Rumunije i Holandije.

5. „Centar izvrsnosti za digitalizaciju procesa procjene mikrobiološke bezbjednosti hrane i identifikaciju parametara kvaliteta neophodnih za sertifikaciju autentičnosti hrane - FoodHub“ (2020-2024). U okviru ovog projekta naša kompanije će biti uključena u razvoj primjene biosenzora u proizvodnji koji će omogućiti rano otkrivanje štetnih mikroorganizama i doprinijeti poboljšanju kvalitetu proizvoda. U okviru projekta očekuje se razvoj metoda i protokola kojima će se dokazati autentičnost crnogorskih proizvoda (vina) i spriječiti falsifikovanje na tržištu.

6.NOVI PROJEKAT- HORIZONT 2020 „Sljedljivost u vinskoj industriji putem integrisanog obilježavanja tipičnosti, efekata zaštite zdravlja i organoleptičkih osobina - TRACEWINDU“ (2021-2025). Cilj razvoja tehnologija na projektu TRACEWINDU je poboljšanje produktivnosti vinograda korišćenjem novih kombinacija sredstava za zaštitu zasada, kao i analiza geografskog porijekla kako bi se osigurala sljedljivost i autentičnost vina.

6. MARKETING AKTIVNOSTI KOMPANIJE

MUNDUS VINI 2020

Na svjetskoj smotri Mundus vini 2020, održanoj u Njemačkoj, vina Plantaža su osvojila 5 značajnih medalja. Na smotri je predstavljeno oko 7.500 vinskih etiketa iz cijelog svijeta, a visoko kvalifikovani međunarodni žiri, sastavljen od enologa, vinara, profesionalnih trgovaca vinima, sommeliera, vinskih novinara, vinskih stručnjaka i restoratera dodijelio je sljedeće medalje našim vinima: zlato za vina Premijer 2011, Stari Podrum, Vranac 2013, srebro za vina Epoha 2015, Vladika 2016 i Reserve 2015

Decanter 2020

Takmičenje Decanter u Londonu, na kome najbolje sudije svijeta osjenjuju hiljade vrhunskih vina iz svih svjetskih vinogorja, ubraja se u najveće i najuticajnije svjetsko ocjenjivanje vina, po kome se mjere sva ostala takmičenja. Zbog epidemije Covid-19 ocjenjivanje je održano, mimo dosadašnjeg protokola u redakciji Dekantera uz rigorozne epidemiološke mjere.

Osvajanjem novih medalja vina Plantaža i crnogorski Vranac Pro Crode sa visokih 95 poena nastavljaju svoj zlatni niz na svjetskoj vinskoj sceni. Srebrnom su nagrađena vina: Vranac Barrique 2015, Epoha 2015, Premijer 2013, Vranac Reserve 2015, Vranac 2016, a bronzom okićeni Malvazija 2019 i Stari Podrum Vranac 2013.

Zapažanje terenskih i promotivnih aktivnosti je ta da su potrošači i konzumenti vina veoma rado prihvatili ponudu i prijedlog za konzumaciju istih, gdje nijesu krili zadovoljstvo i oduševljenje vrhunskim domaćim proizvodima.

VINSKI PUT

Globalna pandemija virusa Covid-a 19, koji je već pokazivao snaženje u Evropi krajem februara, a u našu zemlju stigao u mart, naglo je prekinuo sve aktivnosti čitave privrede bez izuzetaka, što je uticalo i na rad naše kompanije.

Sajam vina u Crnoj Gori MONTE VINO je odložen za narednu godinu 13. I 14. Marta zbog novonastale situacije.

Kompanija se tradicionalno i ove godine predstavila na Sajmu turizma i vina (Beowine) krajem februara u Beogradu. Poslovni saradnici i kao veliki broj posjetilaca je imao priliku da uživa u degustaciji i prezentaciji naših vina, maslinovog ulja koje je premijerno predstavljeno publici Beowine-a, a kao vino ljeta 2020-te najavljeno je vino Malvazija 2019.g. Na Sajmu su posebno predstavljena i naša vina Val Rose i Regina, sam događaj je ispraćen od strane brojnih medija, što ide u korist samog marketinga naše kompanije.

Kao jedan od značajnih događaja izdvaja se svečano otvaranje naše bašte 12.juna, u kojoj su gosti mogli da uživaju svakodnevno uz bogat muzički sadržaj, vino i razne nacionalne specijalitete.

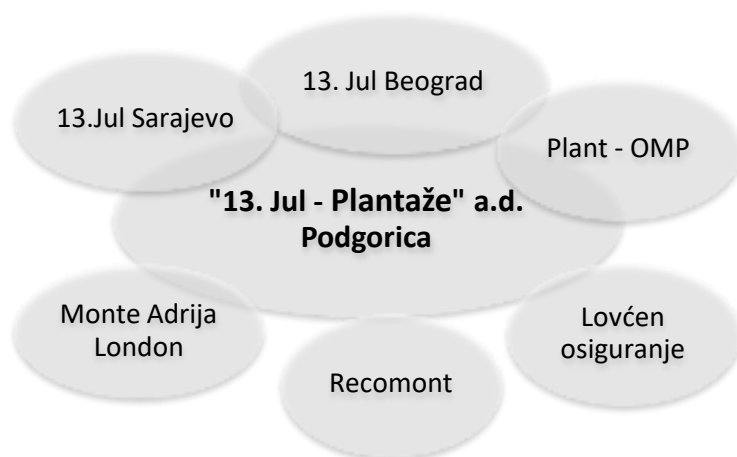
7. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Kompanija u toku 2019.godine nije vršila otkup sopstvenih akcije, niti namjerava da ih stiče u narednom periodu.

8. POSLOVNE JEDINICE

Kompanija je osnivač i vlasnik sljedećih pravnih lica:

- 13.jul d.o.o. Beograd (učešće 100%)
- 13.jul d.o.o. Sarajevo (učešće 100%)
- Plant-OMP d.o.o. Podgorica (učešće 100%)
- Monteadria UK Limited London (učešće 33,33%)
- Recomont Podgorica (učešće 20%)

- Lovćen osiguranje a.d. Podgorica (učešće 0,12%)

9. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Finansijski instrumenti su sredstva kojima se može trgovati. Mogu se podijeliti na dvije vrste: gotovinske instrumente i derivativne instrumente.

Gotovinski instrumenti su između ostalog akcije, kao osnovne hartije od vrijednosti.

Sopstveni kapital kompanije čini 179.255.993 obične akcije, nominalna vrijednosti je 0,5113€, ukupna vrijednost 91.653.589,22€. Struktura je data u prvom dijelu izvještaja. Akcije se kotiraju na A listi Montenegroberze. Tržišna vrijednost akcije na dan 31.12.2020. iznosila je 0,1080€.

U dijelu učešća u vlasništvu drugih pravnih lica, kompanija posjeduje akcije Lovćen osiguranja (391 akcija, što čini 0,12% vlasništva), tržišna vrijednost akcije na dan 31.12.2020. godine je iznosila 21,00€.

10.CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Dobro upravljanje rizikom je bitan aspekt uspješnog poslovanja. Nekim rizicima se može se direktno upravljati, dok su drugi rizici u velikoj mjeri izvan kontrole upravljanja preduzećem. Rukovodstvo kompanije ima različite nivoe kontrole u pogledu rizika, sa ciljem otkrivanja mogućih rizika i procijene potencijalnog uticaja na poslovanje kompanije.

Finansijski rizici se odnose na direktne rizike koji proističu iz upravljanja novčanim tokovima. Upravljanje ovim rizicima podrazumijeva tri faze:

- Identifikovanje finansijskih rizika i njihovih uzroka
- Mjerenje nivoa finansijskih rizika i njihovih efekata
- Utvrđivanje planova i strategija za rješavanje rizika

Metode upravljanja finansijskim rizicima kojim se rukovodstvo koristi su sljedeće:

- izbjegavanje rizika - odbijanje bavljenja aktivnostima koje su visoko rizične
- ublažavanje rizika - smanjenje negativnih posljedica kada su finansijski rizici neizbježni
- prenos rizika - kao što je npr. plaćanje osiguranja u zamjenu za zaštitu od finansijskog rizika
- prihvatanje rizika - zadržavanje određenog nivoa rizika, ako je očekivani profit mnogo veći od potencijalnog rizika.

11. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

Postoji mnogo načina kategorizacije finansijskih rizika kompanije. Jedan pristup za ovo se obezbeđuje razdvajanjem finansijskog rizika u četiri široke kategorije:

- rizik cijena: podrazumijeva rizik promjena valutnih kurseva, kamatnih stopa ili cijena proizvoda, gdje bi njihova promjena mogla rezultirati gubicima u poslovanju. Kompanija poslovanje obavlja u zvaničnoj valuti (EUR), tako da rizik valutnih kurseva ne postoji. Kamatne stope na kreditna zaduženja su fiksne ili dijelom vezane za EURIBOR, zavisnosti od Ugovora, ali kako je njegova vrijednost u 2020. i dalje bila negativna, nije bilo uticaja na cijenu zaduživanja. Što se tiče cijena naših proizvoda, nisu se mijenjale, osim od 01.01.2019. zbog rasta akcize, što je nastavak trenda rasta ove vrste poreza, koji već niz godina značajno utiče na smanjenje prodaje rakija na tržištu Crne Gore.
- kreditni rizik: rizik da zajmoprimac neće biti u mogućnosti da otplati kredit. Kompanija redovno izmiruje obaveze po kreditima i nije imala problema po tom pitanju.
- rizik likvidnosti: podrazumijeva lakoću kojom kompanija može pretvoriti svoju imovinu u gotovinu ukoliko postoji iznenadna potreba za dodatnim novčanim tokovima. Obrtna sredstva kompanije su značajno veća od kratkoročnih obaveza, što pokazuje koeficijent likvidnosti, pa je ovaj rizik na umjerenom nivou
- rizik novčanog toka: rizik da gotovina i gotovinski ekvivalenti nisu dovoljni za izmirivanje dospjelih obaveza. Kompanija ima određena kašnjenja u izmirivanju dijela obaveza u zavisnosti od perioda godine, jer je dio priliva sezonskog karaktera.

12. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Novi standard revizije MRevS 701 – Saopštavanje ključnih revizorskih pitanja – uključuje, i poseban akcenat stavlja na analizu rizika u kontekstu otkrivanja nedostataka u pravnom licu koji se odnose na povećan rizik materijalno pogrešnog iskaza ili značajan rizik identifikovan u skladu sa MRevS 315 (značajne promjene koje su se desile u odnosu na prethodni finansijski period; određene vrste transakcija u kojima je revizor naišao na poteškoće prilikom sprovođenja revizorskih postupaka, promjene u okruženju entiteta, finansijskim uslovima ili aktivnostima koje imaju značajan uticaj).

U nastavku dajemo **Registar rizika** za našu kompaniju, zajedno sa **Ocjenom inherentnog rizika**:

R.Br.	Proces u kojem se rizik pojavljuje	Rizik	Cilj-proces na koji rizik može da utice	Vrednovanje i procjena rizika			Opcija za postupanje sa rizikom	Mjera za postupanje sa rizikom	Ponovno vrednovanje			Opcija za postupanje sa rizikom	Mjera za postupanje sa rizikom
				V	P	O			V	P	O		
1.	VINOGRADARSKO VOĆARSKA PROIZVODNJA	suša	umanjen rod	3	3	9	izmjena vjerovatnoće ili posledice	popravka podzemnog ili naadzemnog cjevovoda, produbljivanje bunara (...)	3	2	6	rizik je prihvatljiv	
		Kišna godina	Umanjen rod	2	4	8	Zadržavanje rizika		2	4	8		
		Bolesti i štetočine	Umanjen rod	4	5	20	Eliminisanje izvora rizika	potpuna primjena zaštite voća/grožđa	4	1	4	rizik je prihvatljiv	
		Stari zasad	Umanjen rod	2	2	4	Rizik je prihvatljiv		2	2	4		
		Nedostatak radne snage	Dinamika berbe	2	4	8	Izmjena vjerovatnoće ili posledice	nabavka mehanizacije	2	1	2		
		Nedostatak odgovarajuće mehanizacije	Dinamika berbe	3	2	6	Rizik je prihvatljiv	nabavka mehanizacije	2	1	2		
		Povećana količina rezidua hemikalija	Zdravstvena bezbjednost finalnog proizvoda	4	5	20	Izmjena vjerovatnoće ili posledice	plan zaštite, kontrola primjene zaštitnih sredstava, poštovanje karence, preventivno održavanje atomizera, uzorkovanje i analiza proizvoda pre berbe i/ili puštanja finalnog proizvoda na tržište	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		Zastoji u prodaji	Umanjen rod	2	3	6	Rizik je prihvatljiv	povećati prodaju	2	2	4		
2.	PROIZVODNJA RIBE	bolest ribe	neispunjavanje plana proizvodnje	2	4	8	izmjena vjerovatnoće ili posledice	opšte i stručne profilaktičke mjere	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		nedostatak mlađi	neispunjavanje plana proizvodnje	1	2	2	rizik je prihvatljiv		1	2	2		
		zagađenje vode	neispunjavanje plana proizvodnje	2	3	6	rizik je prihvatljiv	obezbjediti dotok čiste vode pomoću filtera, redovno čišćenje bazena	1	2	2		
		nedostatak stručnih kadrova	neispunjavanje plana proizvodnje	2	2	4	rizik je prihvatljiv	obuka radnika, prijem novih radnika, komunikacije: analiza očekivanja zaposlenih	1	2	2		

3.	PROIZVODNJA VINA I JAKIH PIĆA	zastoji u proizvodnji usled kvara opreme koja se eksterno održava	kašnjenje u planu proizvodnje	2	3	6	djeljenje rizika	ugovor za održavanje opreme sa outsource organizacijom sa posebnim klauzulama za rok popravke	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		zastoj u proizvodnji usled kvara opreme koja se interno održava	kašnjenje u planu proizvodnje	3	3	9	djeljenje rizika	izrada i dosledna primjena planova preventivnog planskog održavanja, praćenje trendova zastoja i troškova usled kvara na opremi	2	3	6	rizik je prihvatljiv	
		zastoj usled nedostatka el. energije	kašnjenje u planu proizvodnje	1	4	4	rizik je prihvatljiv	iznalaženje alternativnih izvora snabdevanja energijom	1	3	3		
		nedostatak stručnih kadrova	kvalitet, neispunjenje plana proizvodnje	2	3	6	preuzimanje rizika	prijem stručnih kadrova, raspodela odgovornosti i ovlašćenja, unapređenje komunikacije sa zaposlenima, obuka zaposlenih	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		neispunjenje plana proizvodnje zbog nedovoljnog broja radnika	Kašnjenje u planu proizvodnje	2	3	6	preuzimanje rizika	organizovanje obuka za zaposlene u proizvodnji, raspodela odgovornosti	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		proizvodnja zdravstveno nebezbednog proizvoda	neusaglašenost u procesu, polu ili gotovim proizvodima	2	4	8	eliminisanje izvora rizika	Rad u skladu sa HACCP analizom hazarda, monitoring CCPa i/ili OPRP tačaka, preduzimanje korektivnih mjera definisanih u HACCP dokumentaciji	1	3	3	rizik je prihvatljiv	
		nemogućnost ispunjenja plana proizvodnje usled nedostajućih proizvodnih kapaciteta	kašnjenje u planu proizvodnje, umanjena prodaja, nazadovoljan korisnik	3	3	9	eliminisanje izvora rizika	proširenje proizvodnih kapaciteta	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		punjač: u slučaju da dođe do loma stakla, automatski se	zaostajanje fizičkih primjesa u proizvodu	1	4	4	rizik je prihvatljiv	simulacija loma po planu i stečenim iskustvom, vođenje evidencije loma	1	4	4		

		zaustavlja linija											
		kontrola pritiska na mikrofiltru	Pucanje filterskog patrona i prolazak nefiltriranog vina, kontaminacija linije	1	4	4	rizik je prihvatljiv	mjerjenje testa integriteta filtera, vođenje zapisa	1	4	4		
		klimate promjene	kvalitet, zdravstvena bezbjednost proizvoda	3	4	12	preuzimanje rizika	primjena inovativnih tehnologija u proizvodnji, efikasnije upravljanje procesima i implementacija novih metodologija ispitivanja u kontroli kvaliteta	2	3	6	rizik je prihvatljiv	
4.	SEKTOR RAZVOJA	neusaglašenosti nacionalnih propisa sa uredbama i direktivama EU/EC	kašnjenja u realizaciji nabavke sadnog materijala	2	4	8	Izmjena vjerovatnoće i posledice	Usaglašavanje transportne dokumentacije	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		nedovoljne količine vode za navodnjavanje oglednih zasada-suša	Umanjen kvalitet i prinos stonog grožđa na tendoni	3	4	12	Izmjena vjerovatnoće i posledice	Kopanje novog bunara, reparacija postojećeg, reorganizacija sekcija navodnjavanja	3	2	6	rizik je prihvatljiv	
		zastoji usljed kvara opreme	kašnjenja u realizaciji projektnih planova	2	4	8	Dijeljenje rizika	Izrada i primjena preventivnog plana održavanja opreme	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		nedostatak radne snage	Kašnjenje u realizaciji projektnih aktivnosti	2	4	8	Preuzimanje rizika	Organizovanje obuka za zaposlene, preraspodjela odgovornosti	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		klimate promjene	Zastoj u realizaciji projektnih aktivnosti, posljedice u proizvodnji grožđa i vina, veliki uticaj na kvalitet grožđa i vina	4	3	12	rizik je prihvatljiv	Rad na ispitivanju genetskog diverziteta vinove loze u CG, rad na klonskoj selekciji autohtonih sorti, ispitivanje enološkog potencijala manje zastupljenih sorti, digitalizacija vinogradarsko-vinarske proizvodnje	3	2	6	Rizik je prihvatljiv	Klimatske promjene
		novi proizvod na tržištu nije prihvaćen kako je planirano	Finansijski rezultat lansiranja novog proizvoda	3	2	6	rizik je prihvatljiv	Rad na unaprijeđenju proizvoda, aktivnija marketinška kampanja	3	2	6	Rizik je prihvatljiv	

5.	INVESTICIJE	kvalitet sadnog materijala	eksploatacija zasada	2	4	8	izmjena vjerovatnoće ili posledice	nabavka ili proizvodnja, kvalitetnog sadnog materijala	1	3	3	rizik je prihvatljiv	
		formiranje infrastrukture novih zasada	loš kvalitet zasada	2	3	6	rizik je prihvatljiv	obezbjeđenje svih potrebnih resursa za dobru infrastrukturu (navodnjavanje, stubovi, žica, zaštitna sredstva...)	1	2	2		
		kvalitet sirovina za održavanje i podizanje zasada	loš kvalitet zasada	2	3	6	rizik je prihvatljiv	lista odobrenih sredstava, specifikacije za nabavljen materijale, prijemna i procesna kontrola	1	2	2		
		pravovremenost nabavke nove opreme	kašnjenje procesa	2	4	8	zadržavanje rizika	vrednovanje isporučilaca	2	3	6		
6.	ODRŽAVANJE	nedostatak stručnih kadrova	proces održavanja	2	3	6	rizik je prihvatljiv	organizovanje obuka, prijem stručnih kadrova	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		nedostatak opreme	proces održavanja, zastoji u proizvodnji, kvarovi na opremi	2	3	6	izmjena vjerovatnoće ili posledice	blagovremena nabavka opreme	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		nemogućnost obavljanja popravke opreme	proces proizvodnje, zastoji, kašnjenje u proizvodnji	3	3	9	izmjena vjerovatnoće ili posledice	anagažovanje ousource	3	2	6	rizik je prihvatljiv	
		kvarovi mašina i prevencije	proces proizvodnje	2	4	8	izmjena vjerovatnoće ili posledice	primjena planova i aktivnosti preventivnog održavanja	1	4	4	rizik je prihvatljiv	
7.	LOGISTIKA I NABAVKA	kašnjenje u isporuci nabavljenih sirovina	neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	2	3	6	dijeljenje rizika	definisanje klauzula za obezbjeđenje u ugovorima sa isporučiocima	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		nemogućnost nabavke sirovina usled stanja na tržištu	neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	1	3	3	zadržavanje rizika	analiza tržišta sirovina	1	2	2	rizik je prihvatljiv	nemogućnost nabavke sirovina usled stanja na

													tržištu
		greška prilikom naručivanja sirovina	neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	2	4	8	izmjena vjerovatnoće ili posledice	dodatne provjere dokumentacije pre stanja upita	1	4	4	rizik je prihvatljiv	
		loš kvalitet nabavljenih sirovina	neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	2	4	8	izmjena vjerovatnoće ili posledice	kontrola narudžbina i definisanje kvaliteta roba	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		nemogućnost nabavke zaštitnih sredstava za voće	umanjen rod	1	5	5	izmjena vjerovatnoće ili posledice	optimizacija zaliha	1	3	3	rizik je prihvatljiv	
		uslovi skladištenja roba	kvalitet proizvoda	4	4	16	eliminisanje izvora rizika	izgradnja novog skladišta	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		kašnjenje otpreme voća	nezadovoljstvo kupaca	2	3	6	izmjena vjerovatnoće ili posledice	preispitivanje zahtjeva kupaca, usaglašavanje planova prodaje i proizvodnje	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
8.	PRAVNI SEKTOR	sistem zapošljavanje sezonske radne snage	funkcionisanje proizvodnje	3	3	9	eliminisanje izvora rizika	analiza tržišta rada i sklapanje ugovora sa staff lizing organizacijama	3	2	6	rizik je prihvatljiv	
		bezbjednost i zdravlje na radu	finansije	1	2	3	rizik je prihvatljiv	dosledna primjena svih mjera za bezbjednost radnika	1	2	2		
		fizičkotehnička zaštita	imovinski delikti	2	3	6	izmjena vjerovatnoće ili posledice	uvođenje preventivnih mjera	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
		neusaglašenost sa nacionalnim zakonskim propisima, uredbama i direktivama EU/EC	finansije	2	3	6	izmjena vjerovatnoće ili posledice	praćenje i redovno izvještavanje vlasnika procesa o izmjenama u zakonodavnom okviru, blagovremeno usaglašavanje sa uredbama i propisima	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
9.	PRODAJA I MARKETING	zahtjevi kupaca nisu detaljno preispitani	reklamacije kupaca na karakteristike proizvoda koje nisu definisane	1	5	5	izmjena posledice	zapisi o preispitivanju svih iskazanih i neiskazanih zahtjeva kupaca, analize zakonske regulative u zemlji izvoznika, zajednička saradnja sa kupcima na definisanju zahtjeva i metoda analiza	1	3	3		

		udes u radnoj i životnoj sredini (požar, eksplozija, isticanje hemikalija isl)	zaštita životne sredine i bezbjednost i zdravlje na radu	2	4	8	izmjena vjerovatnoće ili posledice	Preduzimanje mjera opisanih u - Postupanje u slučaju udesa POS/E-100-19; Plan prevencije udesa (decembar, 2019), analiza aspekata životne sredine i rizika po bezbjednost na radu, obuka zaposlenih	1	4	4	rizik je prihvatljiv	
		vanredne situacije (prirodne nepogode, rat, vanredno stanje, socijalni nemiri.stanje pandemije; npr. COVID-19	ukupno poslovanje organizacije, finasije, neispunjenje plana proizvodnje i prodaje	3	5	15	Zadržavanje rizika	planovi postupanja u vanrednim situacijama, simulacija postupanja u incidentnim situacijama, obuka zaposlenih (Postupanje u slučaju udesa POS/E-100-19)	1	3	3	Rizik je prihvatljiv	
		izmjena zakona u oblasti finansija	ukupno poslovanje organizacije	2	3	6	zadržavanje rizika		2	3	6	Rizik je prihvatljiv	
		finansijski rizici	finansije	2	3	6	zadržavanje rizika	smanjenje troška proizvodnje, efikasnije upravljanje tokovima novca, likvidnost, rast prodaje, kreditna zaduženja pod povoljnim uslovima	2	3	6	Rizik je prihvatljiv	
10.	UGOSTITELJSTVO	loš kvalitet dostavljenih namirnica	loš kvalitet gotovih jela, poslovanje	3	3	9	eliminisanje izvora rizika	upozorenje dobavljaču, izbor novih dobavljača, specifikacije sirovina, jasno definisani zahtjevi za nabavku, lista odobrenih dobavljača, prijemna kontrola	2	3	6	Rizik je prihvatljiv	
		pojava insekata u objektu	posjećenost	3	3	9	eliminisanje izvora rizika	dezinfekcija, deratizacija, vazdušne zavjese	2	2	4	rizik je prihvatljiv	
11.	PRODAJA I MARKETING	zahtjevi kupaca nisu detaljno preispitani	reklamacije kupaca na karakteristike proizvoda koje nisu definisane	1	5	5	izmjena posledice	zapisi o preispitivanju svih iskazanih i neiskazanih zahtjeva kupaca, analize zakonske regulative u zemlji izvoznika, zajednička saradnja sa kupcima na definisanju zahtjeva i metoda analiza	1	3	3		
		odabir distributera (jedan ili više) strategija	neispunjenje plana prodaje	1	3	3	preuzimanje rizika da bi se iskoristila prilika		1	3	3		

		nastupa na tržištu											
		lansiranje novog proizvoda na tržište	neispunjenje plana prodaje	1	3	3	preuzimanje rizika da bi se iskoristila prilika		1	3	3		
		odustajanje od ugovora	finansijski gubitak, anagažovana sredstva	1	4	4	rizik je prihvatljiv	jasno definisani zahtjevi u Ugovoru sa kupcima, zatezne klauzule, analiza uticaja konkurencije	1	3	3		
		falsifikovanje proizvoda i prevara kupaca	pad prodaje, reklamacije, nezadovoljstvo korisnika	2	3	6	rizik je prihvatljiv	primjena adekvatnih mjera zaštite proizvoda od falsifikovanja, pakovanjem, konfekcioniranjem i dr. mjerama zaštite	1	2	2		
		gubitak jednog dijela tržišta	neispunjenje plana prodaje	2	4	8	izmjena vjerovatnoće ili posledice	pronalazak novog tržišta i fokus na postojeća	1	3	3	Rizik je prihvatljiv	
		gubitak konkurentske prednosti	neispunjenje plana prodaje	1	3	3	izmjena posledice	preispitivanje zahtjeva tržišta, preferencija potrošača, strategija, lansiranje novog proizvoda	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
12.	KONTROLA KVALITETA	nedostatak hemikalija	izostanak preispitivanja kvaliteta sirovina, poluproizvoda i proizvoda	2	2	4	izmjena posledice	planiranje nabavke hemikalija, blagovremena nabavka, izbor dobavljača	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		nedostatak opreme za ispitivanja, kvarovi na mjernim instrumentima i oštećenja na laboratorijskoj opremi	kvalitet	2	3	6	izmjena vjerovatnoće i posledice	pravilno rukovanje opremom i instrumentima, redovno etaloniranje mjernih instrumenata, blagovremeno servisiranje i održavanje	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
		nedostatak specijalizovanog osoblja	kvalitet	1	3	3	izmjena vjerovatnoće i posledice	organizovanje obuka zaposlenih, prijem stručnih kadrova	1	2	2	rizik je prihvatljiv	
V- vjerovatnoća; P- posledica, O – konačna ocjena rizika (V x P = O)													
Datum: 20.06.2020.													
Ovjerio: Quality Control Director / Sasa Vujicic													
Revidirano: 10.07.2020. sa rizicima sektora R&D													

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149
81000 Podgorica
Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brand ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

